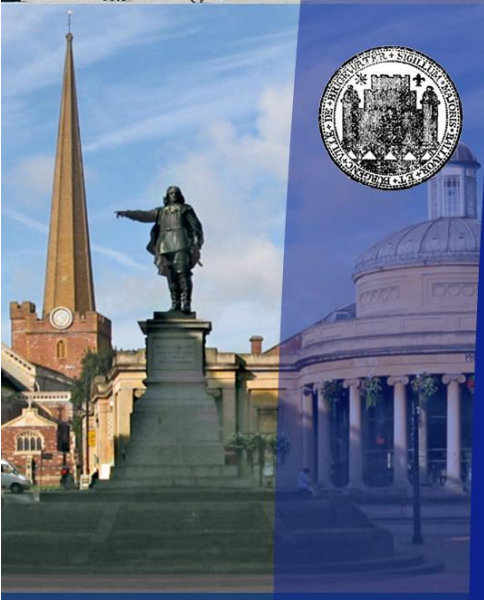

UHERSKÉ HRADIŠTĚ

BRIDGWATER

PRIVERNO

MAYEN

Know-how zahraničních samospráv pro rozvoj Uherského Hradiště

Příručka příkladů dobré praxe
listopad 2013

OPERAČNÍ PROGRAM LIDSKÉ ZDROJE A ZAMĚSTNANOST
PODPORUJEME VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Publikace je pořízena v rámci projektu „Know-how zahraničních samospráv pro rozvoj Uherského Hradiště“,registrační číslo CZ.1.04/5.1.01/77.00115, spolufinancovaného Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky v rámci operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost.

Know-how zahraničních samospráv pro rozvoj Uherského Hradiště

Registrační číslo CZ.1.04/5.1.01/77.00115

Projekt je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost.

Uherské Hradiště

Listopad 2013

Kolektiv autorů

RNDr. Jaroslav Bičan, Ing. Martin Ševčík, Ing. Josef Hříbek, Ing. Dana Stojnová

Ing. Jiří Kučera, Ing. Petr Zahradník

Mgr. Barbora Szolonyová

Citované materiály:

Strategie Evropa 2020

Národní program reforem 2013

Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009 – 2020

Strategický plán rozvoje města Uherské Hradiště do roku 2020

System of spatial planning in the United Kingdom

1 Úvod 8
2 Širší kontext poznatků ze studijních cest 9
2.1 Strategie Evropa 2020 9
2.2 Národní program reforem 10
2.3 Kohezní politika EU 2014+ 10
2.4 Strategické dokumenty na úrovni kraje 11
2.5 Strategické dokumenty na úrovni města Uherské Hradiště 12
3 Přehled poznatků a zkušeností s pracovních stáží 14
3.1 Problematika územního plánování a strategického rozvoje 14
3.1.1 Výchozí podmínky ve městě Uherské Hradiště 14
3.1.2 Analýza kontextu v partnerském městě 19
3.1.3 Koincidenční matice a vzájemná komparace pomocí SWOT 25
3.1.4 Výčet inovativních postupů v Bridgwateru 26
3.1.5 Návrh implementace inovativních postupů 28
3.1.6 Doporučení pro další práci v oblasti plánování strategického rozvoje 30
3.2 Problematika rozvoje cestovního ruchu 33
3.2.1 Výchozí podmínky ve městě Uherské Hradiště 33
3.2.2 Analýza kontextu v partnerském městě 38
3.2.3 Koincidenční matice a vzájemná komparace pomocí SWOT 41
3.2.4 Výčet inovativních postupů 42
3.2.5 Návrh implementace inovativních postupů 43
3.2.6 Doporučení pro další práci v oblasti rozvoje cestovního ruchu 43
3.3 Problematika rozvoje školství 46
3.3.1 Výchozí podmínky ve městě Uherské Hradiště 46
3.3.2 Analýza kontextu v partnerském městě 51
3.3.3 Koincidenční matice a vzájemná komparace pomocí SWOT 59
3.3.4 Výčet inovativních postupů 60
3.3.5 Návrh implementace inovativních postupů 61
3.3.6 Doporučení pro další práci v oblasti plánování rozvoje školství 62
4 Slovo na závěr 65

Anotace

Publikace představuje závěrečný výstup a shrnutí projektu „Know-how zahraničních samospráv pro rozvoj Uherského Hradiště“ financovaného Evropským sociálním fondem v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost.

Hlavní cíl projektu sledoval posílení odborné kapacity zaměstnanců a představitelů města Uherské Hradiště prostřednictvím mezinárodní spolupráce ve vybraných oblastech klíčových pro rozvoj města Uherské Hradiště.

Do projektu se aktivně zapojily tři partnerská města Uherského Hradiště v zemích EU. V rámci odborných stáží tak zástupci Uherského Hradiště mohli v navštíveném partnerském městě studovat jeho know-how v daném sektoru. V Bridgwateru (UK) byl předmětem jejich zájmu přístup místní samosprávy ke strategickému a územnímu plánování. Tématem stáže v Mayenu (Německo) bylo naopak řízení a rozvoj místního školství a stáž v Privernu (Itálie) byla zaměřena na způsoby a formy využívání kulturního dědictví pro rozvoj cestovního ruchu.

Poznatky a zkušenosti ze tří stáží uskutečněných v partnerských městech od října 2012 do června 2013 následně shrnula mezinárodní konference, která proběhla v Uherském Hradišti v říjnu 2013. Hosty konference byli i vybraní odborníci a experti z navštívených partnerských měst. Ti svou aktivní účastí poskytli zpětnou vazbu k výstupům projektu dle jednotlivých témat.

Účastníci stáží a závěrečné konference konstatovali, že přímá konfrontace s přístupy, metodami a praxí partnerských měst v zemích EU výrazně rozšířila jejich přehled, informační bázi a zkušenosti v daných oblastech. Nově navázané mezinárodní odborné kontakty budou udržovány a rozvíjeny.

Projekt tak naplnil svůj cíl, významným způsobem přispěl k profesnímu rozvoji zaměstnanců města Uherské Hradiště ve vybraných oblastech rozvoje místní komunity a její samosprávy.

Annotation

The publication provides the final conclusions and summary of the project "The Know-how of Foreign Municipalities for the Development of Uherské Hradiště", which has been funded by the European Social Fund as part of the Operational Programme of Human Resources and Employment.

The main objective of the project was to strengthen the expertise of the staff and representatives of the town of Uherské Hradiště through international cooperation in selected key areas for the development of Uherské Hradiště.

Three of Uherské Hradiště's EU partnership towns were actively engaged in the project, therefor providing representatives of Uherské Hradiště with the opportunity to take part in professional internships in order to study foreign know-how in a chosen field of study. In Bridgwater (UK) the primary subject of interest was the approach of the local government towards strategic and spatial planning. The focus of the internship in Mayen (Germany) was, conversely, the management and development of the local education system, and the internship in Priverno (Italy) focused on the ways and forms of exploiting cultural heritage for the development of tourism.

The knowledge and experience of the three internships carried out in partnership towns from October 2012 to June 2013 were subsequently summarized at the international conference held in Uherské Hradiště in October 2013. The conference guests were select professionals and experts from the visited partnership towns. The active participation of these guests provided feedback on the outcomes of the project with regard to the individual topics.

The participants of the internships and final conference found that being directly exposed to the policies, methods and experience of the EU partnership towns has significantly expanded their insight, information base and experience in these areas. The newly established international professional contacts will be maintained and developed.

The project has therefore achieved its objective; it has significantly contributed to the professional development of Uherské Hradiště municipality representatives in selected key areas important for the development of the local community and its local government.

Anmerkung

Die Publikation enthält den Abschlussauftritt und die Zusammenfassung des Projekts „Know-How der ausländischen Selbstverwaltungen für die Entwicklung der Stadt Uherské Hradiště“, finanziert vom Europäischen Sozialfond im Rahmen des Operationsprogramms Human Resource und Beschäftigung.

Das Hauptziel des Projekts folgte der Stärkung der beruflichen Kapazität von Mitarbeitern und Vertretern der Stadt Uherské Hradiště durch internationale Zusammenarbeit in ausgewählten Schlüsselbereichen für die Entwicklung der Stadt Uherské Hradiště.

Am Projekt haben sich drei Partnerstädte der Stadt Uherské Hradiště in EU-Ländern aktiv beteiligt. Im Rahmen der Praktika konnten die Vertreter der Stadt Uherské Hradiště in der besuchten Partnerstadt ihr Know-How im gegebenen Sektor studieren. In Bridgwater (UK) lag im Interesse der Zugang der lokalen Selbstverwaltung zur Strategie- und Raumplanung. Das Thema des Praktikums in Mayen (Deutschland) war die Verwaltung und die Entwicklung des lokalen Schulwesens und das Praktikum in Priverno (Italien) konzentrierte sich auf die Möglichkeiten und Formen der Ausnutzung des kulturellen Erbes für die Entwicklung des Tourismus.

Die Erkenntnisse und Erfahrungen von drei Praktiken, von Oktober 2012 bis Juni 2013 verwirklicht, hat dann die internationale Konferenz zusammengefasst, die im Oktober 2013 in Uherské Hradiště stattgefunden hat. Die Gäste in der Konferenz waren auch ausgewählte Fachleute und Experten aus den besuchten Partnerstädten. Die durch die aktive Teilnahme haben die Rückkoplung zu den Projektauftritten nach individuellen Themen gewährt.

Die Teilnehmer an Praktiken und an der Schlusskonferenz haben festgestellt, dass die direkte Konfrontation mit Zugängen, Methoden und Praxis der Partnerstädte in den EU-Ländern hat ihre Übersicht, Informationsbasis und Erfahrungen wesentlich erweitert. Die neu angeknüpften internationalen Fachkontakte werden gepflegt und weiter entwickelt.

Das Projekt hat sein Ziel erreicht, mit bedeutendem Beitrag zur beruflichen Entwicklung der Mittarbeiter der Stadt Uherské Hradiště in den ausgewählten Bereichen der Entwicklung der Gemeinde und ihrer Selbstverwaltung.

Annotazione

La pubblicazione presenta una sintesi finale e un riasunto del progetto "Know-how delle autonomie locali stranieri per lo sviluppo di Uherské Hradiště " finanziato dal Fondo sociale europeo nell'ambito del Programma operativo Risorse Umane e occupazione.

L'obiettivo principale del progetto ha seguito il rafforzamento delle capacità professionali del personale e dei rappresentanti della città Uherské Hradiště attraverso la cooperazione internazionale nei settori scelti per lo sviluppo della cittá Uherské Hradiště.

Nel progetto sono state attivamente coinvolte tre città partner di Uherské Hradiště dei paesi dell'UE. Tramite degli stage i rappresentanti di Uherské Hradiště hanno potuto visitare la città partner per studiare il proprio know-how nel settore. A Bridgwater (UK) si sono interessati per studiare come i rappresentanti della cittá locale progettano la pianificazione strategica e lo sviluppo. Il tema dello stage a Mayen (Germania) è stato diversamente, la gestione e lo sviluppo dell'istruzione locale e lo stage a Priverno (Italia) è stato incentrato sui modi e le forme di sfruttamento del patrimonio culturale per lo sviluppo del turismo.

Le conoscenze e l'esperienza di tre stage svolte nelle città partner dall´ottobre 2012 a giugno 2013 sono poi state riassunte nella conferenza internazionale svolta a Uherské Hradiště nel mese di ottobre 2013. Alla conferenza hanno partecipato inoltre gli ospiti scelti e gli esperti delle cittá partner e con la loro partecipazione attiva hanno fornito un´azione reciproca sui risultati del progetto in base ai singoli argomenti.

I partecipanti degli stage e la conferenza finale hanno dichiarato che il confronto diretto con gli approcci, metodi e pratiche delle città partner dell'UE hanno notevolmente ampliato il loro visione, la base sull'informazione e l'esperienza in questi settori. I contatti internazionali professionali nuovamente creati saranno mantenuti e sviluppati.

Il progetto ha raggiunto il suo obiettivo, ha contributo significativamente allo sviluppo professionale del personale di Uherské Hradiště nelle aree selezionate dello sviluppo della comunità locale e della loro rappresentanza.

1 Úvod

Uvedený materiál shrnuje poznatky ze tří samostatných cest pracovníků Městského úřadu v Uherském Hradišti do tří různých partnerských měst v Evropě. Každá cesta byla tematicky zaměřena (územní plánování – strategický rozvoj, školství, kultura-cestovní ruch) a hlavním cílem bylo seznámit tyto pracovníky s přístupy k jejich oboru a práci ve vyspělých zemích EU.

Současně vznikla poměrně rozsáhlá báze poznatků, které mohou být inspirací pro práci v rámci městského úřadu v Uherském Hradišti, případně dalších městech a obcích v ČR. Tyto poznatky jsou shromážděny a utříděny v tomto materiálu.

Materiál si neklade za cíl systematicky, komplexně nebo vědecky mapovat dané oblasti v jednotlivých navštívených zemích. V rámci cest nevznikly a ani vzniknout nemohly podklady pro takovou práci. Cílem tohoto sborníku je jednoduchou formou zachytit postřehy a subjektivní poznatky pracovníků, uspořádat je k dalšímu využití a tam, kde to bylo vhodné, byly tyto poznatky doplněny o širší souvislosti týkající se například rozdílů mezi jednotlivými zeměmi v legislativě apod.

V této podobě zde najdou pracovníci a politici působící na obecních a městských úřadech celou řadu velmi inspirativních námětů a nápadů (know-how), které jsou potenciálně přínosné i pro jejich práci a které je možné v našich podmínkách i aplikovat. Současně zde mohou najít témata, která se do našich podmínek nehodí, nebo jejich využití je sporné či dokonce nemožné. V každém případě však mohou být inspirací pro další studium daného oboru a dobré praxe.

Poznatkům z cest předchází samostatná kapitola, která je věnována širšímu kontextu získaných poznatků v rámci strategických materiálů na úrovni EU, ČR, ZK a Uherského Hradiště a Kohezní politiky EU. Tento kontext umožní snadnější orientaci zejména těm, kdo budou hledat cesty a způsoby, jak podpořit přenos získaného know-how do své praxe.

2 Širší kontext poznatků ze studijních cest

Vzhledem k tomu, že studijní cesty přinesly celou řadu poznatků, které budou v budoucích letech ovlivňovat práci pracovníků veřejné správy ve městě Uherské Hradiště a pravděpodobně i v okolních městech a obcích regionu, je z tohoto důvodu vhodné vytvořit pro tyto pracovníky i představu o základním rámci strategických plánovacích dokumentů a to jak na evropské, tak na národní, krajské a v neposlední řadě i místní úrovni.

Tento přehled a objasnění základních principů a cílů umožní lépe, tvořivěji a cíleně využívat poznatky ze studijních cest a získané know-how implementovat do každodenní praxe.

2.1 Strategie Evropa 2020

Evropská unie je integrační seskupení členských států, které vystupují jako jeden subjekt světové ekonomiky. V praxi má bohužel EU značné problémy s jednotnou politikou jak vůči zemím mimo EU, tak uvnitř EU samotné v podobě jednotných pravidel v různých oblastech života. Nejednotnost členských států pramení jednak z rozdílné teritoriální velikosti a ekonomické síly, ale také z obavy ztráty autonomie.

Strategie Evropa 2020, je strategický dokument, který roku 2010 navázal na končící Lisabonskou strategii. Klade si za cíl odstranit překážky sjednocujících procesů na základě negativních zkušeností s Lisabonskou strategií a na základě celosvětových vývojových trendů, které EU zavedly částečně do defensivy vzhledem k jiným částem vyspělého světa.

Sleduje cíle, jejichž naplnění posílí pozici EU ve světové ekonomice i vnitřní fungování Unie jako celku. Od přijetí této strategie v roce 2010 je postupně rozvíjen i politický dialog mezi partnerskými zeměmi EU a mezi samotnými členy EU.

Působení strategie Evropa 2020 potom vyvolá lavinový efekt postupné reformace vybraných oblastí. Na rozdíl od předchozích dekád, kdy se Unie (dříve ES) snažila přizpůsobovat trendům globalizace, nyní vznikla strategie, díky níž Unie vnáší do procesů globalizace svou vlastní vizi. Nově přijatá strategie byla vytvořena tak, aby dílčí body a cíle transformovaly pozitivním způsobem celé mezinárodní prostředí.

Ryze aktuální a tím i urgentní prioritou strategie Evropa 2020 je stanovení udržitelné a ze socio-ekonomického hlediska životaschopné vize evropského sociálně tržního hospodářství pro 21. Století (Europaen Commission 2010). Při absenci kvalitního hospodářského modelu se Unie ztratí ze světové scény a bude pohlcena vnitřními nevyřešitelnými problémy. Přitom právě nedotknutelnost značně zastaralého a rigidního evropského sociálního systému je jedním z hlavních důvodů, proč předcházející Lisabonská strategie nedosáhla svých cílů.

Strategie obsahuje celkem pět specifických cílů a sedm iniciativ. Tyto cíle a iniciativy potom ovlivňují a budou ovlivňovat přístupy členských zemí, regionů i menších celků, jako jsou města, k celé řadě otázek jejich dalšího rozvoje. Půjde samozřejmě i o oblasti, na které byl zaměřen přenos know-how popisovaný v rámci tohoto materiálu, tj. o oblast strategického plánování, školství a cestovní ruch.

2.2 Národní program reforem

Národní program reforem představuje strategii vlády ČR směřující k podpoře ekonomické prosperity země. Reformy obsažené v Národním programu reforem České republiky 2013 vycházejí z priorit definovaných vládou České republiky, která dlouhodobě podporuje projekt konkurenceschopné Evropy. Současně navazují na programy reforem z let 2011 a 2012 a plně se hlásí i k úvodním kapitolám obsaženým v těchto programech, které nadále zůstávají aktuální. **Základní východisko Národního programu reforem představuje Strategie Evropa 2020**. Dokument dále vychází z doporučení obsažených v Integrovaných hlavních směrech této strategie a v jednotlivých vlajkových iniciativách Evropské komise.

Národní cíle obsažené v Národním programu reforem jsou výsledkem jak zohlednění cílů a doporučení strategie Evropa 2020, tak analýz a strategických dokumentů schválených na úrovni vlády a diskusí se zástupci Parlamentu ČR, se sociálními a regionálními partnery a zástupci dalších relevantních institucí a aktérů.

Dokument je rozdělen do pěti kapitol, které představují klíčové osy reformního úsilí vlády:

1) Konsolidované veřejné finance a efektivní instituce
2) Atraktivní podnikatelské prostředí a rozvoj infrastruktury pro český průmysl
3) Fungující trh práce, vzdělávací systém a sociální začleňování jako předpoklady konkurenceschopné ekonomiky
4) Růst založený na inovacích a výzkumu.
5) Implementace politiky soudržnosti a využití programů Evropských strukturálních a investičních fondů jako nástrojů uskutečňování priorit Strategie Evropa 2020

2.3 Kohezní politika EU 2014+

Na národní program reforem navazují další kroky, například v oblasti přípravy na čerpání strukturálních fondů EU v letech 2014-2020.

V listopadu 2012 přijala Vláda České republiky materiál Ministerstva pro místní rozvoj „Podklad pro přípravu Dohody o partnerství pro programové období 2014 – 2020 – Vymezení programů a další postup při přípravě České republiky pro efektivní čerpání fondů Společného strategického rámce“.

Jeho základem je vymezení hlavních nástrojů a pravidel pro využívání fondů EU v rámci Společného strategického rámce v období 2014 – 2020. Je v něm navržena struktura Operačních programů, odrážející aktuální rozvojové i kohezní priority, rozpracované v předcházejících přípravných programovacích fázích, sumář zkušeností ze stávajícího programovacího období, stejně jako významné nové prvky, jež jsou vkomponovávány do principů Kohezní politiky EU v probíhající diskusi na úrovni EU, především Evropské komise.

Charakter kohezní politiky se pro období 2014-2020 mění. Daleko větší akcent začíná být kladen na rozvojové aktivity a podporu konkurenceschopnosti v porovnání s tradičním kohezním přístupem, spočívajícím v překonávání rozdílů a v dohánění slabších regionů ve vztahu k vyspělejším.

Zejména z pohledu menších obcí může být tento přístup rizikový, neboť v případě absence dostatečné absorpční schopnosti projektů rozvojového, dynamického charakteru je jejich možnost k získání kohezních prostředků omezená.

Další změnou v rámci nové kohezní politiky je existence Společného strategického rámce, v němž jsou nástroje Kohezní politiky EU (Evropský fond pro regionální rozvoj /ERDF/; Evropský sociální fond /ESF/ a Kohezní fond /KF/) koordinovány ve smyslu nalézání synergických efektů s Evropským zemědělským

fondem pro rozvoj venkova (EZFRV) a Evropským námořním a rybářským fondem (ENRF). Z pohledu obcí a venkovských regionů především se právě tato konstrukce stává novou příležitostí k maximalizaci efektů plynoucí z využívání obou typů nástrojů.

Předpokládané operační programy v rámci kohezní politiky 2014-2020

- OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu;
- OP Výzkum, vývoj a vzdělávání, řízený Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy;
- OP Zaměstnanost, řízený Ministerstvem práce a sociálních věcí;
- OP Doprava, v gesci Ministerstva dopravy;
- OP Životní prostředí, řízený Ministerstvem životního prostředí;
- Integrovaný regionální OP, řízený Ministerstvem pro místní rozvoj;
- OP Praha – pól růstu České republiky, řízený Magistrátem hlavního města Prahy;
- OP Technická pomoc, řízený Ministerstvem pro místní rozvoj.

Významnou změnu zaznamená i implementační struktura a kompetence u OP primárně zaměřených na regionální rozvoj. Sedm stávajících regionálních OP, řízených Regionálními radami v rámci příslušných regionů soudržnosti NUTS 2, je nahrazeno jediným Integrovaným regionálním OP, u něhož navíc gesční kompetence přecházejí z nynější krajské úrovně na centrální úroveň Ministerstva pro místní rozvoj.

2.4 Strategické dokumenty na úrovni kraje

Na úrovni kraje byl zpracován strategický rozvojový dokument Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009 – 2020. Z něj jasně vyplývají priority, které jsou vytyčovány a aplikovány také v Uherském Hradišti samotném a v mnoha aspektech souvisejí s výběrem témat projektu.

Nejvyšší krajský strategický dokument je rozdělen do čtyř základních pilířů, zejména v pilíři dva a čtyři sledujeme největší shodu s tématy, řešenými v rámci projektu. Pilíř „Konkurenceschopná ekonomika“ je zaměřen na propojení regionálních firem s institucemi výzkumu a vývoje a celkové podpory a rozvoje inovačních aktivit, včetně zajištění infrastruktury pro podnikání. Pilíř „Úspěšná společnost“ má za cíl zvyšovat konkurenceschopnost pracovní síly a podporovat růst zaměstnanosti, zefektivňovat sítě sociálních a zdravotnických služeb dle skutečné poptávky, zvyšovat kvalitu těchto služeb a rozvíjet efektivní veřejnou správu. Další z pilířů nese název „Zefektivnění infrastruktury a rozvoj venkova“ a zabývá se těmito tématy, včetně nakládaní s odpady, eliminovaní ekologických zátěží, zlepšování kvality odpadních vod, udržitelnými zdroji energie, budování technické infrastruktury a občanské vybavenosti na venkově. Podle cílů této strategie se má Zlínský kraj stát významnou dopravní meziregionální destinací. Podle posledního pilíře „Atraktivní region“ se má Zlínský kraj rozvíjet také z pohledu cestovního ruchu. Celý region a jeho významná města se mají stát v oblasti cestovního ruchu konkurenceschopnými destinacemi s velkým potenciálem, kvalitním marketingem, rozvinutými návaznými aktivitami, koncepčními zahraničními vztahy. Mezi cíli regionální strategie je též pečovat o místní nemovité i movité kulturní dědictví či propojit kulturu se vzděláváním.

2.5 Strategické dokumenty na úrovni Města Uherské Hradiště

Strategický plán rozvoje města Uherské Hradiště byl vytvořen a schválen v roce 2007 a určuje směry rozvoje města do roku 2020. V roce 2010 město přistoupilo k projektu „Zefektivnění procesu strategického plánování a řízení rozvoje města Uherské Hradiště“. Svými cíli projekt naplňuje principy vládní strategie „Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Strategie realizace Smart Administration v období 2007 – 2015, a to zejména oblasti financí, komunikace a lidských zdrojů, které řeší např. nedostatečnou provázanost strategického a finančního řízení na plánování nebo obtížnou komunikaci mezi veřejnou správou a místními stakeholdery.

Město zde definuje svoji vizi jako:

Uherské Hradiště – město vytvářející příznivé podmínky pro různé druhy podnikání, podporující malé a střední podniky, nabízející dostatek pracovních míst svým obyvatelům i obyvatelům okolních sídel. Město pečující o svůj historický vzhled, který láká turisty a zkvalitňuje život místních obyvatel.

Témata mezinárodní spolupráce s partnerskými městy v rámci projektu byla koncipována tak, aby přispěly k naplňování řady cílů Strategického plánu rozvoje města do roku 2020 v rámci všech pilířů udržitelného rozvoje.

Stáž v **Bridgwateru, UK (strategické a územní plánování)** tak představovala významný přínos pro posílení odborné kapacity zaměstnanců města pro dosahování hned několika cílů v rámci tří pilířů strategického plánu:

2.5.1. Zlepšit podmínky pro rozvoj MSP a zaměstnanosti - cílem je zlepšovat podmínky pro rozvoj zejména malého a středního podnikání a zaměstnanosti prostřednictvím nabídky volných ploch a objektů a prohlubováním spolupráce mezi městem a podnikatelským sektorem.

2.5.2. Zlepšit parametry životního prostředí – cílem je regenerace ploch veřejné zeleně a podpora využití zeleně ke krátkodobé rekreaci, vytvořit pás příměstské zeleně určený i pro rekreaci a k udržení ekologické stability, zajistit a vybudovat účinná protipovodňová a protierozní opatření a dobudovat kanalizaci v problémových částech města. Záměrem města bude hospodařit s dešťovými vodami v místě vzniku. Cílem je také vyřešeni problémů s tříděním odpadů a zlepšení ekologického chováni občanů města.

2.5.3. Zajistit přiměřený urbánní rozvoj - město se zaměří na regeneraci stávajícího bytového fondu a podporu výstavby sociálních bytů zejména z nevyhovujících bytových prostor. Město připraví plochy pro bytovou výstavbu s respektem na limity území a zachování ekologické stability krajiny. Revitalizace veřejných prostranství bude zaměřena zejména na veřejná prostranství v sídlištích. Záměrem bude tvořit kvalitní veřejná prostranství s důrazem na nejen na estetické, ale i umělecké ztvárněni a působeni prostoru. Snahou bude neprivatizovat veřejná prostranství a posilovat obytnou funkci prostranství na úkor ostatních funkci, zejména funkce dopravní. Cílem bude dále hledat využití brownfields na území města jako jeho skrytých rezerv jeho rozvoje.

2.5.4. Zajistit efektivní řízení města a využití ICT - cílem je zajistit efektivní řízení města podporou a využitím dostupných moderních metod ICT (metropolitní síť, e-government). Důraz bude kladen i na zvýšení odbornosti a vzdělávání zaměstnanců úřadu a městem řízených organizaci.

2.5.5. Podpořit aktivní práci s veřejností - cílem je zajištění aktivní spolupráce města s veřejností a klíčovými partnery města prostřednictvím moderních komunikačních metod. Snahou je včas a dostatečně informovat veřejnost o záměrech vedeni města a zajistit, aby se aktivně podílela na rozhodování a rozvoji města. Občane i partneři by měli cítit spoluodpovědnost za rozvoj města.

Pracovní program návštěvy města **Mayen, SRN (řízení a rozvoj místního školství**) přispěl k výměně zkušeností přínosných pro dosahování následujícího cíle v rámci pilíře soudržná společnost:

2.5.6. Zlepšit podmínky pro školství a vzdělávání - prostřednictvím kvalitní infrastruktury a s využitím moderních metod výuky. Cílem je také posílit vzájemnou spolupráci škol (zejména středních) a vzdělávacích zařízeni s podnikateli, a to vytvořením sítě město - firma- škola.

A konečně studijní pobyt v **Privernu, IT (využití kulturního dědictví pro cestovní ruch)** přispívá k naplňování cíle:

2.5.7. Zvýšit atraktivitu a návštěvnost města rozšířením a rozvíjením nových produktů pro cestovní ruch a obnovením navštěvovaných památek.

3 Přehled poznatků a zkušeností z pracovních stáží

3.1. Problematika územního plánování a strategického rozvoje

Na územní plánování a strategický rozvoj obecně, má vliv celá řada faktorů. Strategický rozvoj ovlivňují přírodní a geografické podmínky, demografické determinanty, tradice, dopravní infrastruktura, urbanizace, úroveň a struktura ekonomiky, role a kompetence regionální a místní samosprávy, ale také státní uspořádání, fiskální politika na úrovni státu a regionů apod.

Pro přenos know-how mezi regiony v oblasti strategického rozvoje je proto nezbytně nutné nejdříve alespoň v základních rysech porovnat tyto determinující faktory, které mohou mít zásadní vliv na posuzování přístupů k plánování strategického rozvoje.

Jedině tak lze předejít nedorozuměním a špatným interpretacím získaných poznatků.

3.1.1. Výchozí podmínky ve městě Uherské Hradiště

Geografické a přírodní podmínky

Uherské Hradiště leží v Dolnomoravském úvalu, v nadmořské výšce cca 200 m n. m., okolní vrchoviny dosahují výšky 500 - 600 m n.m. Krajina je intenzivně zemědělsky využívaná. Klima je určeno prouděním z Atlantického oceánu s výkyvy ke kontinentálnímu klimatu.

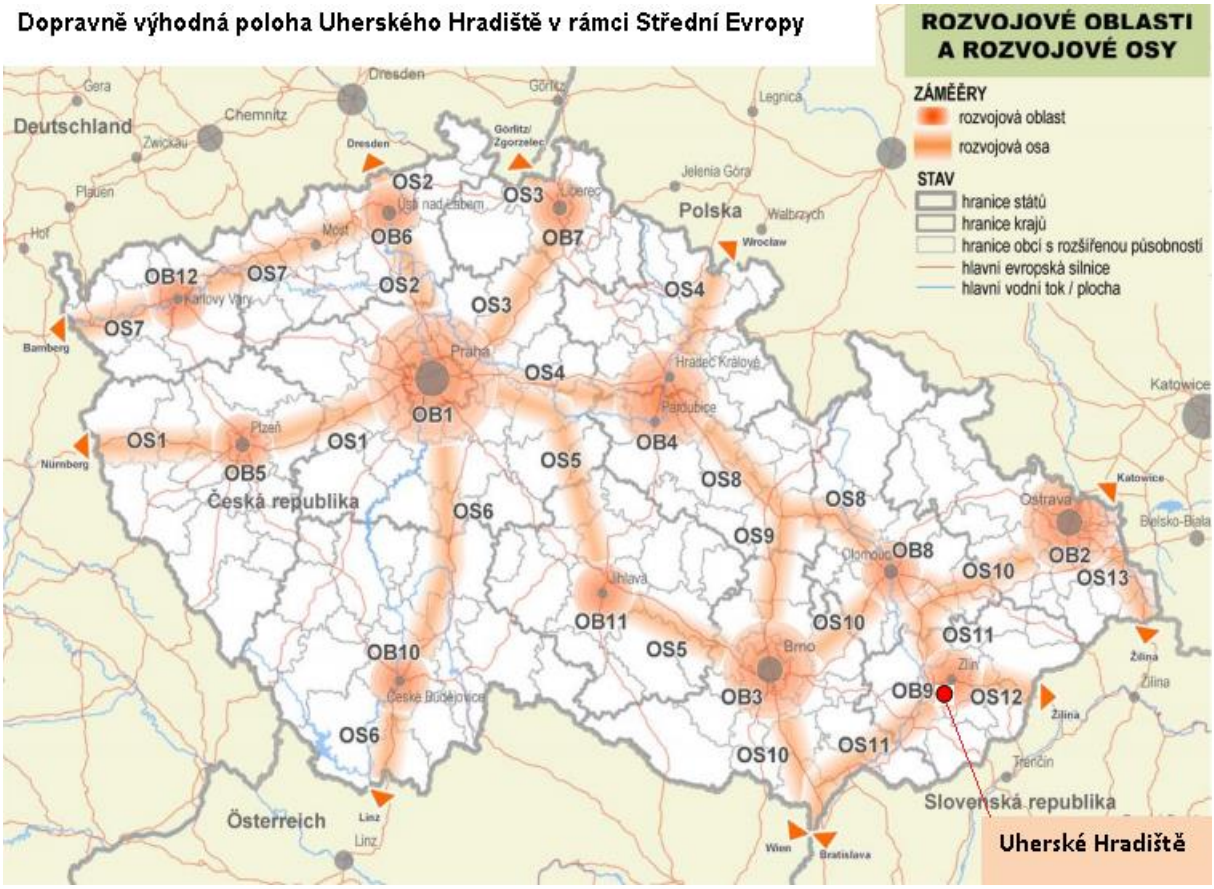
Jedná se o oblast s výskytem intenzivního záplavového území řek Morava, Olšava, Okluka, Salaška a Kyjovka.

Záplavová území ve správním obvodu Uherské Hradiště

Doprava

Město má strategicky výhodnou dopravní polohu v rámci střední Evropy v Dolnomoravském úvalu spojujícím Panonské nížiny skrze Moravskou bránu s Polskem a Baltským mořem, jedná se o trasu transevropského multimodálního koridoru (TEMMK); dochází zde také ke křížení s trasou I/50 Brno – Trenčín (SK). Potenciál této polohy není zcela využit s ohledem na dobudování nadřazené silniční sítě, kterou reprezentuje především rychlostní komunikace R55 v severo-jižním směru. V oblasti železniční dopravy je infrastruktura dobudována a existuje kvalitní severo-jižní spojení procházející městem Uherské Hradiště. Město má rovněž dobré předpoklady pro leteckou dopravu, v blízkosti je regionální dopravní letiště.

Hospodářské podmínky

Hospodářsky je oblast, kde leží Uherské Hradiště, tradičně zemědělský, v meziválečném období byl region ovlivněn rozvojem obuvnického průmyslu ve Zlíně, v poválečném období se rozvinula industrializace regionu (letecký a strojírenský průmysl, chemický a potravinářský průmysl).

Majetkoprávní podmínky

Vlastnická struktura nemovitostí je rozdrobená a je dána historickým vývojem, zejména potom restitucemi a privatizací po roce 1989 a konečně církevní reformou. Neexistuje zde majetkoprávní kontinuita v tradičním smyslu. Historický vývoj majetkoprávních poměrů určuje do značné míry i charakter a strukturu nezastavěného území a krajiny – velké množství vlastníků většinou pronajímá malé rozlohy půdy velkým hospodařícím subjektům.

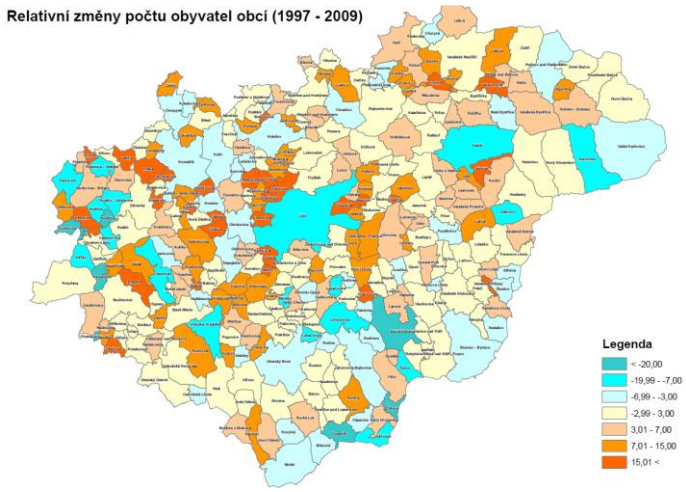
Daně

Daňová výtěžnost města je dána zákonem o rozpočtovém určení daní, kde jsou základními faktory počte obyvatel, rozloha území obce a kvalita ekonomických subjektů na území obce. Obce samy mohou aktivně ovlivňovat místní daňovou výtěžnost místním koeficientem daně z nemovitosti, příjmy z loterií a sázek apod.

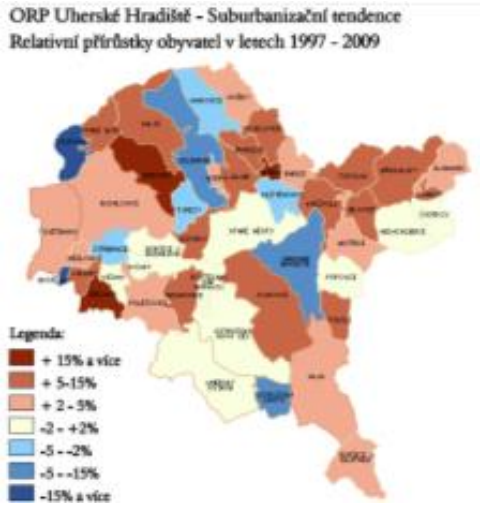
Demografické podmínky

V Uherském Hradišti žije cca 25,5 tis. obyvatel. Populační velikost a význam Uherského Hradiště dále umocňuje jeho centrální poloha v téměř čtyřicetitisícovém souměstí Staré Město – Uherské Hradiště – Kunovice. Tato aglomerace představuje v rámci Zlínského kraje druhou největší koncentraci obyvatelstva. Uherské Hradiště má rozlohu 2 127 ha (21,27 km2) a skládá se ze sedmi městských částí (Uherské Hradiště, Jarošov, Mařatice, Míkovice, Vésky, Sady, Rybárny).

Specifickým trendem je odliv obyvatel města do jeho zázemí – suburbanizace - se všemi z ní plynoucími a popsanými negativními důsledky. Od r. 1997 postupně dochází k vnitřní migraci obyvatel uvnitř sledovaného území a toto přeskupení obyvatel se děje právě na úkor centrálních měst ve prospěch obcí v jejich zázemí. Specifickou dynamiku má i vývoj počtu obyvatel uvnitř souměstí Uherské Hradiště – Staré Město – Kunovice, kdy se okrajové části souměstí snaží získat obyvatele na úkor centrálního města Uherské Hradiště. Z hlediska prostorového rozložení obyvatel dle sociální stratifikace pak lze obecně říci, že ve městech převažují v ČR voliči konzervativních stran oproti tradičně liberálnímu elektorátu venkova. S probíhajícím procesem suburbanizace však prostorové rozložení obyvatel dle sociální stratifikace v podstatě směřuje k uspořádání ve Velké Británii (opačný stav); neznámou zůstává, kdy a na jaké úrovni se suburbanizační procesy zastaví.

Demografické trendy – suburbanizační tendence v rámci Zlínského kraje. Jsou patrná správní města s úbytkem obyvatel (modře) a rostoucí počet obyvatel v zázemí těchto měst.

Demografické trendy – suburbanizační tendence v rámci města Uh. Hradiště.

Širší vztahy na úrovni okresu, souměstí

V podmínkách ČR je územní i strategické plánování částečně dáno nadřazenými dokumentacemi a oborovými dokumenty státu a kraje, avšak konečným suverénem schvalujícím příslušné dokumenty je obec. Oproti podmínkám ve Velké Británii zde tedy není zastoupena úroveň okresu s politickou reprezentací a rozpočtem. Krajská úroveň pak zabezpečuje např. v rovině územního plánování zejména záměry nadmístního významu (přesahují významem území jedné obce), nicméně již nekoordinují rozvoj území např. v oblasti dimenzování rozvojových ploch pro bydlení v jednotlivých obcích.

Zcela specifická je pro Uherské Hradiště dynamika rozvoje v centrálním souměstí tvořeném třemi samostatnými městy funkčně již srostlými (Uherské Hradiště, Kunovice, Staré Město). Každé z nich může mít a pravděpodobně má do značné míry odlišné rozvojové vize, města jsou nucena v některých otázkách spolupracovat, zatímco v jiných si konkurují, ať už jde o rozvoj bydlení, průmyslu, služeb, apod. Pokud by souměstí tvořilo jeden správní celek, ubíral by se jeho rozvoj v prostoru pravděpodobně jinými cestami.

Politickosprávní kontext

Politickosprávní kontext územního a strategického plánování

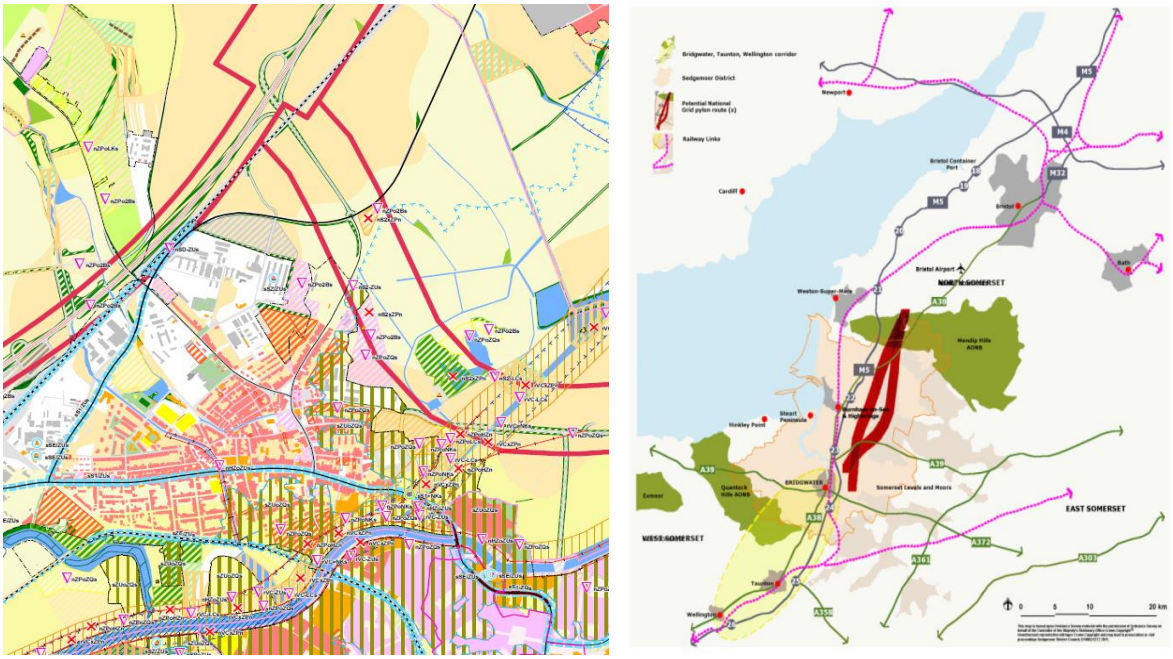
Do roku 1989 byl územní rozvoj Uherského Hradiště v širších souvislostech určen politikou státu obecně známou pod pojmem Středisková soustava osídlení (zavedena roku 1971). Jejím principem byla v rámci centrálně plánované ekonomiky cílená investiční podpora rozvoji institucí a služeb ve střediskových obcích. Vedlejším efektem byla řízená stagnace periferních venkovských sídel, pokles počtu jejich obyvatel, zastarávání bytového fondu, rušení dosud existujících institucí a služeb. Do kontextu této koncepce je možné řadit i sloučení obcí Uherské Hradiště, Staré Město, Kunovice do jedné obce v roce 1971. Po roce 1989 bylo v rámci reformy veřejné správy ustaveno v roce 1990 obecní zřízení s garancí samosprávy autonomní administrativní jednotce – obci. Okamžitou reakcí bylo dělení obcí na menší celky do podoby dnešní sídelní struktury. Ke dni 31. 12. 2002 pak byly zrušeny okresní úřady a část jejich agendy byla svěřena obcím s rozšířenou působností - ORP (smíšený model státní správy a samosprávy), přičemž tato úroveň správy přišla o vlastní politickou reprezentaci i rozpočet. Jakkoli Středisková soustava osídlení trpěla některými vadami, zajišťovala spolu s dostatečnými kompetencemi Okresních úřadů (či dřívějšími ONV) přece jen mechanismus koordinace rozvoje sídel v širších vztazích s ohledem na efektivitu veřejných investic. V dnešním zřízení tento stupeň správy de facto chybí a nad politickou úrovní obecní je již jen politická úroveň krajská. Z tohoto důvodu mají spádová města včetně Uherského Hradiště dnes jen velmi omezené možnosti jak ovlivňovat rozvoj širšího územního celku a tím i vztah se sídly ve svém zázemí. Důsledky se v Uherském Hradišti projevují zejména v suburbanizačních trendech v podobě jejich negativních dopadů.

Pojetí udržitelného rozvoje – vyváženost pilířů udržitelného rozvoje x vize

Ačkoli jsou principy udržitelného rozvoje vtěleny v nejrůznějších evropských chartách (Lipská charta, Aalborská charta, apod.), tedy jakémsi rámci společném pro Velkou Británii i Českou republiku, jejich praktické uplatňování má odlišný charakter i přes skutečnost, že tyto principy jsou již vtěleny do zákonných norem České republiky (zákon č. 183/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů – stavební zákon) a již po nějaký čas jsou v podobě územních plánů prakticky naplňovány. Na praktickém uplatnění principů udržitelného rozvoje má přitom rozhodující vliv ani ne tak poněkud rozdílné pojetí v obou srovnávaných zemích, jako spíše správní uspořádání a pravomoci, jimiž jsou různé úrovně správy vybaveny. Jelikož obě pojetí dospívají ke zcela rozdílným výsledkům, považujeme za přínosné zde toto srovnání učinit.

Česká republika – § 18 odst. (1) zákona č. 183/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů (stavební zákon) stanovuje jako cíl územního plánování mimo jiné „vytvářet předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský

rozvoj, a pro soudržnost společenství obyvatel v území a který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích.“ Lze ještě poznamenat, že důraz je kladen na *vyváženost podmínek*, aniž je nějak definován *rozsah území*, na kterém má být této vyváženosti dosaženo. Požadavek vyváženosti pak vlastně neumožňuje některou ze složek udržitelného rozvoje upřednostnit. V procesu územně plánovací činnosti se tedy velmi zjednodušeně řečeno snaží zpracovatel i pořizovatel územního plánu obce zajistit vyváženost těchto podmínek pro každou obec. Vlastní zájmy občanů, tedy i jejich politických reprezentantů – obcí – jsou zejména co do vymezování zastavitelných ploch pro bydlení pochopitelně zcela protichůdné principům udržitelného rozvoje. Suverény v oblasti schválení územních plánů jsou pak rovněž obce, respektive jejich zastupitelstva, která si v případě menších obcí často neuvědomují přímé i nepřímé náklady vyvolané zvolenou cestou budoucího rozvoje. Tyto rozvojové tendence menších sídel jsou limitovány v procesu projednávání územních plánů zejména nadřazenými územně plánovacími dokumentacemi a dotčenými orgány státní správy (ochrana zemědělského půdního fondu a jiných veřejných zájmů), přičemž z již schválených územních plánů vyplývá zejména značný nepoměr mezi vymezenými plochami pro bydlení, demografickými trendy a ekonomickou udržitelností. Ve světle nastupujících globálních klimatických, energetických a tedy i ekonomických trendů se tato skutečnost jeví ještě problematičtější.

Grafické vyjádření rozdílného pojetí prostorového plánování na úrovni ORP/okresu. Vlevo výřez z problémového výkresu SO ORP Uhgerské Hradiště, vpravo výňatek z „okresní strategie“ Sedgemoor District Council Core Strategy.

Schází zde ve srovnání s Velkou Británií evidentně jakási jednotící strategická idea na odpovídající územní úrovni s dostatečnými kompetencemi, jíž se jeví být právě správní obvod ORP, nebo okresu/districtu.

Jak jsme již uvedli, obce s rozšířenou působností v ČR jsou pouze správními obvody bez politické reprezentace, rozpočtu a odpovídajících kompetencí, proto mohou v těchto otázkách hrát roli pouze jako dotčené orgány státní správy v mezích zákona, tj. pokoušet se nalézat problémy k řešení v územně plánovacích dokumentacích obcí a udělovat alespoň dobře míněné rady, jež pohříchu zůstávají mnohdy oslyšeny.

Nejbližší obcím nadřazenou politickou úrovní v procesu prostorového plánování obcím tak zůstává kraj, respektive jeho zastupitelstvo, avšak krajská problematika má zcela jiné měřítko a rozlišovací schopnost, proto není schopna například rozvoj sídelní kaše účinněji regulovat. Mezi obcemi a krajem tak v rovině prostorového plánování zeje do určité míry díra, jejíž vyplnění je ponecháno takřka volné soutěži obcí mezi sebou ve schopnosti přilákat z důvodu vyšší daňové výtěžnosti nové obyvatele a to bez ohledu na velikost či význam obce. Je přitom zřejmé, nakolik jsou v této soutěži ve výhodě menší obce v zázemí měst a nakolik chybí rozumné meze bránící vzniku sídelní kaše. Její rozvoj pak přímo ovlivňuje každodenní život spádových měst, jejich zvýšené náklady ze snížených příjmů, zhoršení životního prostředí apod. Konečným důsledkem suburbanizace je tedy (již překonané) funkční zónování, ovšem nikoli v měřítku jednoho města, nýbrž mnohem širší oblasti. Spádová města se tak ocitají v defenzivě a mají omezené možnosti obrany, jejich strategie jsou dnes proto spíše nuceny reagovat na vývoj širšího území, než že by jej určovaly.

3.1.2. Analýza kontextu v partnerské městě

Geografické a přírodní podmínky

Bridgwater je město v iihozápadní Anglii v hrabství Somerset. Jedná se o administrativní centrum Sedgemoorského okresu a představuje průmyslové centrum oblasti.

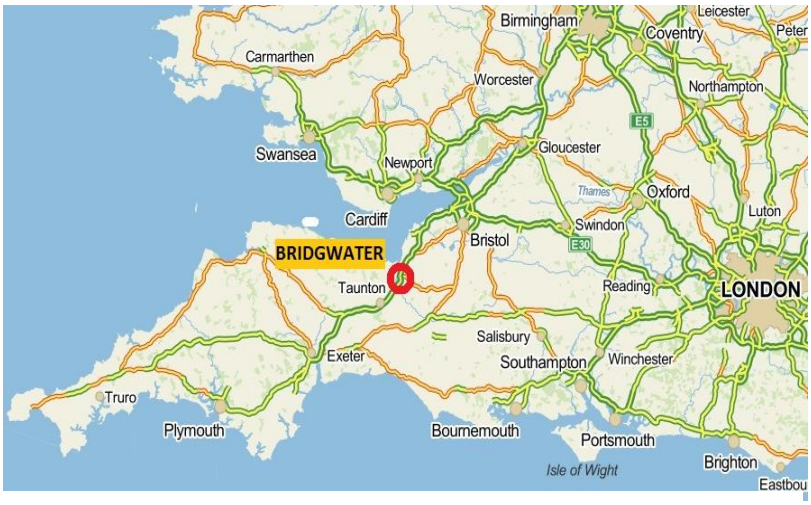

Leží ve sníženině na bývalém mořském dně s centrální řekou Parret odvodňující přilehlé území do Bristolského zálivu, značná část okresu v úrovni moře či dokonce pod ní s výraznou akumulací povrchových vod vyžadujících promyšlený management převzatý v podstatě z Holandska, značná část okresu je proto v záplavovém území, okolní vrchoviny o nadmořské výšce do cca 300-400 m n.m., intenzivně zemědělsky využívaná krajina, je zde klima vlhčího charakteru dáno bezprostředně Atlantickým prouděním.

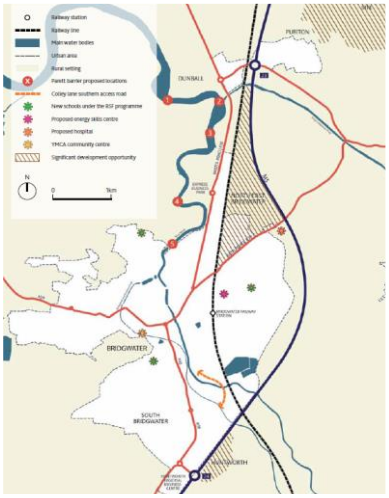
Záplavová území v okrese Sedgemoor, UK (výřez mapy odpovídá zhruba území okresu)

Doprava

Bridgwater je město založeno na řece Parret pro výhodnou dopravní polohu – 2x denně řeka teče „proti proudu“ vlivem velkého rozdílu mezi přílivem a odlivem (až 12 m), naplaveniny řeky Parret se využívaly pro cihlářský průmysl a výrobu obkladů; území poskytuje výborné předpoklady pro vodní dopravu. Výhodná dopravní poloha na železnici a dálnici M5 s atraktivním spojením do Londýna, Walesu a jihozápadní Anglie (Cornwall) je dobrým předpokladem pro hospodářský rozvoj a investice. V návaznosti na dálnici M5 vznikla v nedávné době v Bridgwateru logistická centra, výrobní podniky (potravinářství, zpracování primární zemědělské produkce) a připravuje se výzkumné energetické centrum. Přes celkovou recesi ve Velké Británii se districtu/okresu Sedgemoor (jehož „okresním městem“ je Bridgwater) daří lákat investory a ekonomicky růst, což má svůj pozitivní odraz i v demografických trendech.

Dopravně výhodná poloha města Bridgwater v rámci jihozápadní Anglie s dobrou dopravní dostupností Londýna, Walesu a Cornwallského poloostrova

Bridgwater - dopravně významné tahy silniční (dálnice M5), železniční a vodní dopravy.

Majetkoprávní podmínky

Dlouhá právní a majetková kontinuita vytvořila podmínky pro vznik společenské vrstvy vlastníků velkých rozloh zemědělské půdy, což ve srovnání s ČR (časově a finančně velmi náročným procesem komplexních pozemkových úprav) představuje zásadně odlišné výchozí předpoklady pro participaci veřejnosti při řešení otázek managementu nezastavěného území a krajiny, nebo výkup pozemků pro různé záměry.

Daně

Situace je zde odlišná od situace města Uherské Hradiště vlivem několika patrně rozhodujících faktorů.

Výši daňové zátěže mohou ovlivňovat na svém území i „okresy“ (districts) a použít ji tak jako nástroj uplatňování zvolené strategie rozvoje území. Dokladem toho je jak vize „okresu“ Sedgemoor jako „okresu s nejnižšími daněmi“, tak například velmi aktivní přístup k mitigačním opatřením v souvislosti s důsledky změny klimatu.

Demografické podmínky

Ve městě Bridgwater žije cca 33,5 tis. Obyvatel.

Ačkoli celá Velká Británie nese tíživé důsledky recese, okresu Sedgemoor se v rámci Velké Británie i tak daří růst a přitahovat nové investice a to patrně díky vhodným podmínkám na straně jedné a smělé a důsledně uplatňované vizi rozvoje na straně druhé. Hospodářský růst a dobré předpoklady do budoucna podnítily vnitřní migraci uvnitř Velké Británie, následkem které vzrostl počet obyvatel okresu (dnes cca 130.000 obyvatel) během 10 let cca o 12.0000 obyvatel. Tento růst počtu obyvatel klade nároky na rozvoj bydlení, který je na okresní úrovni velmi racionálně koordinován. Proto nebyl pozorován výskyt tzv. „sídelní kaše“. Zdá se, že mimo velmi tradiční přístup k využití krajiny ve Velké Británii jsou to opět i zřetele hospodářské a ekonomické obsažené v politické okresní vizi rozvoje, které jejímu vzniku zamezují.

Širší vztahy na úrovni okresu, souměstí

Politickosprávní kontext je ve Velké Británii až překvapivě podobný podmínkám České Republiky – v roce 1972 byly takřka veškeré rozhodující pravomoci a kompetence vzaty obcím a to včetně spádových měst a byly delegovány na districty/okresy. Překvapivá je v této souvislosti skutečnost, že britský systém se v dané době velmi podobal tuzemskému i přes zcela antagonistické vládnoucí ideologie. Zásadní rozdíl oproti podmínkám České republiky spočívá v tom, že si toto zřízení ponechali až do dnešních dnů. Důsledkem tohoto uspořádání je politická vize fungování a soudržnosti většího územního celku spolu s finančními nástroji jejího uplatnění. Jakkoli je to mírnou ironií, ve Velké Británii si ponechali do dnešních dnů principy poměrně silné centralizace prostorového plánování (prostorové plánování = strategické + územní). Soudě z dostupných strategických materiálů a z pozorování učiněných ve Velké Británii lze tvrdit, že má své výsledky, ačkoli nelze odhadovat, za jakou cenu jich bylo dosaženo a čím jsou vykoupeny. Hlavní rozdíl je zřejmý – v současných podmínkách ČR není možno ovlivňovat funkční vztah mezi spádovými městy a jejich zázemím, což s sebou nese zejména vyšší celospolečenské náklady a další přidružené problémy (změna zákona o rozpočtovém určení daní ve prospěch menších obcí působící problémy např. ve finančním zajištění některých služeb ve spádových městech).

Politickosprávní kontext

Každá ze čtyř historických zemí Spojeného království má odlišný systém územní správy. V Anglii je uplatňováno čtyřstupňové správní členění – úroveň *regionu*, úroveň *hrabství*, úroveň *okresů* a úroveň *farností*.

Regiony nejsou samosprávné, nemají volenou reprezentaci a představují výchozí rámec prostorového plánování. Regiony se člení na hrabství (counties), která jsou rozčleněny do okresů (districts). Nejnižší územně správní jednotku představují tzv. civilní farnosti (parishes). Hrabství, okresy a farnosti jsou samosprávnými územními jednotkami, tzn. mají vlastní politickou, volenou, reprezentaci, kompetence a rozpočet. V Česku na rozdíl od Anglie postrádáme územní samosprávu na úrovni okresu. V oblasti strategického a územního plánování (prostorového) mají veškeré kompetence v rukou rady hrabství a okresů, civilní farnosti (obce a města) mají pouze poradní a konzultační roli. Do působnosti rad farností tak patří pouze provozní záležitosti, například údržba cest, chodníků, parků a jiných veřejných prostranství; správa rekreačních zařízení, hřbitovů, památníků atd.

Politickosprávní kontext územního a strategického plánování

Z hlediska strategického i územního plánování a organizace území v širších vztazích se podmínky velmi odlišují, neboť lze konstatovat, že konečným suverénem v těchto otázkách nejsou ve Velké Británii obce, nýbrž jsou to politické reprezentace „kraje“ (county Somerset) a „okresu“ (district Sedgemoor). Plánovací proces je rozdělen mezi „county/kraj“ a „district/okres“ dle témat; „county/kraj“ odpovídá

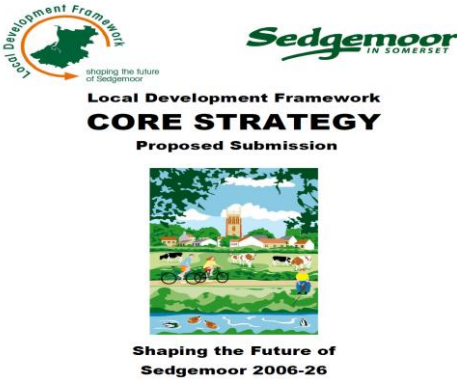
za plánování „velkých témat“ jako jsou zdravotnictví, školství, doprava apod., zatímco zbytek kompetencí je svěřen „distriktům/okresům“. V ČR je úloha okresu nahrazena tzv. obcí s rozšířenou působností, která však nemá vlastní politickou reprezentaci ani rozpočet jako rozhodující nástroje ovlivňování rozvoje území. Ve Velké Británii je pak výsledek plánovacího procesu v rovině strategické i územní de facto naoktrojován z krajské a okresní úrovně všem obcím a to včetně centrálních „okresních“ měst. Tak je ve VB zajištěna elementární vnitřní soudržnost většího územního celku zahrnující centrální města i s jejich zázemím po stránce jak strategické, tak územní.

Další odlišnost najdeme v přístupu k plánování udržitelného rozvoje. Ve VB vychází z intenzívní, obousměrné vazby mezi strategickým a územním plánováním. V Británii nehovoří o územním plánování, ale o prostorovém plánování. To představuje posun od tradičně chápaného územního plánování jako nástroje pro regulaci a kontroly způsobu využívání území, pozemků. V procesu prostorového plánování na sebe v uzavřeném cyklu navazují základní prvky plánování představované obecnou, komunitní strategií (udržitelného) rozvoje, územním/prostorovým plánem a sledováním (udržitelného) rozvoje území pomocí sady určených indikátorů. Zdůrazňován je zároveň prvek otevřenosti celého procesu plánování vůči veřejnosti.

Tento vztah mezi strategickým a územním plánem v české praxi buď neexistuje, anebo se teprve nesměle rozvíjí.

V podmínkách okresu Sedgemoor je tak nejprve formulována „Udržitelná komunitní strategie pro Sedgemoor“ (Sustainable Community Strategy for Sedgemoor 2009 – 2026), která formuluje obecné vize a záměry. Ty jsou následně reflektovány v tzv. Core Strategy, což je výchozí prostorová strategie rozvoje území okresu Sedgemoor do roku 2026. Zároveň je ale natolik podrobná, resp. regulativní, protože poskytuje podrobné instrukce a postupy v místním územním a stavením řízení.

Přitom se vyznačuje všemi atributy strategie, tzv. obsahuje vizi, cíle a opatření. Nabízí se dokonce jakási volná analogie s tzv. tzv. střediskovou soustavou osídlení, uplatňovanou v Československu v 70. a 80. letech minulého století, inspirovánou teorií centrálních míst německého geografa Waltera Christallera. Core Strategy obsahuje totiž i jakousi kategorizaci sídel, tzn. rozdělení sídel dle významnosti – centrální sídlo, kde bude realizováno až 75 % plánované kapacity nových pracovních míst a bytů, klíčová venkovská sídla a ostatní udržitelná sídla.

Rozdíly v přístupu ke strategickému a územnímu, resp. prostorovému plánování výstižně dokumentuje srovnání rozvojových vizí na různých úrovních veřejné správy (viz níže). U větších územních celků musí být vize rozvoje nutně obecnější. Britský přístup ukazuje, že na nižších úrovních veřejné správy vize může a má nabývat mnohem konkrétnějších podob, aniž by se proto musela dostat do rozporu s širším územním kontextem.

V tomto smyslu je zajímavé zejména pojetí vize města Bridgwateru a to hned v několika ohledech: dlouhodobým výhledem (2060), smělostí a možností z vize odvodit zásady řešení různých aspektů

rozvoje (doprava, atd.). Samotný obsah vize je pak určen snahou vystihnout globální trendy určující podobu nikoli dnešního, nýbrž budoucího světa a tomuto se s předstihem a zavčasu přizpůsobit za minimálních rizik a maximálního profitu; to vše s ohledem k předpokladům spravovaného území. Zřejmá je i snaha učinit z Bridgwateru město nějakým způsobem jedinečné a unikátní.

Zlínský kraj – region s moderní prosperující ekonomikou s rostoucí životní úrovní a vysokou zaměstnaností, atraktivní pro obyvatele, investory i návštěvníky (Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009-2020)

Uherské Hradiště - „pulsující srdce Slovácka"- dynamické město s vysokou kvalitou života, město atraktivní pro obyvatele, investory a návštěvníky (Strategický plán rozvoje města Uherské Hradiště)

Poskytováním dostupných, vstřícných a udržitelných služeb zajistit, aby (kraj) Somerset County byl zdravým a pulsujícím místem vhodným pro život, práci a návštěvníky (Somerset County Council 2009)

(Okres) Sedgemoor učiníme bezpečnějším, čistším, příjemnějším a pulsujícím okresem atraktivním pro život, učení, práci, investice a návštěvníky (Sedgemoor District Council 2009)

Strategie (okresu) je zformována okolo hlavních hodnot – okres s nízkou okresní daní a orientací na zákazníka (Sedgemoor District Council Corporate Strategy 2013)

Bridgwater bude v roce 2060 energeticky uvědomělé město známé pro svůj ambiciózní přístup k udržitelnosti a nízkouhlíkovému způsobu života, bude vnímán jako místo znovu oživené v důvěryhodné město pomocí silné a inovativní architektury, živého městského centra a svého revitalizovaného sousedství podněcující lepší soudržnost lokálních komunit, životní úroveň a občanskou hrdost. (Bridgwater Vision Summary 2009)

Pojetí udržitelného rozvoje – vyváženost pilířů udržitelného rozvoje x vize

Rada okresu Sedgemoor vybavená kompetencemi a vlastním rozpočtem může přistupovat k udržitelnému rozvoji emancipovaně, vzhledem k jinému systému politicko-správního kontextu. Uplatňuje svou vlastní strategii rozvoje správního území, která nevybočuje z intencí udržitelného rozvoje, avšak je konstruována odlišně. Lze-li nějakým způsobem charakterizovat „rozvojovou strategickou vizi" districtu Sedgemoor, můžeme říci, že je to vize ekonomická, podložená výhodnou dopravní polohou v rámci Velké Británie.

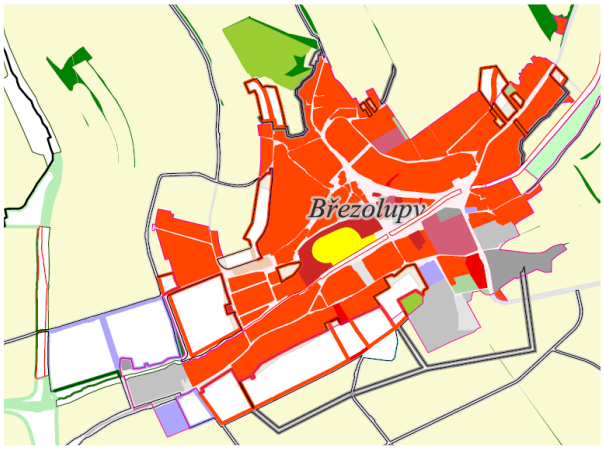
Vizí okresu Sedgemoor je mimo jiné „okres s nízkou okresní daní" (Corporate strategy). Tuto vizi po rozpracování do podrobnějších oborových dokumentů lze všude dohledat jako onu příslovečnou červenou nit. Ekonomický, lépe řečeno hospodárný princip se promítá i do úrovně prostorového plánování, kde strategická rozvaha nad rozvojem jednotlivých sídel okresu je zcela jednoznačně vedena snahou o maximální efektivitu veřejných investic. V konečném důsledku je rozvíjena zejména oblast s dobrým dopravním napojením (dálnice M5), bydlení a občanská vybavenost pak hlavně ve spádovém městě Bridgwater. Zbylým sídlům je umožněno růst jen zcela výjimečně a ve stanovených mezích, avšak jejich drtivě převažující většina se v podstatě ponechává recyklaci v ploše stávajícího zastavěného území.

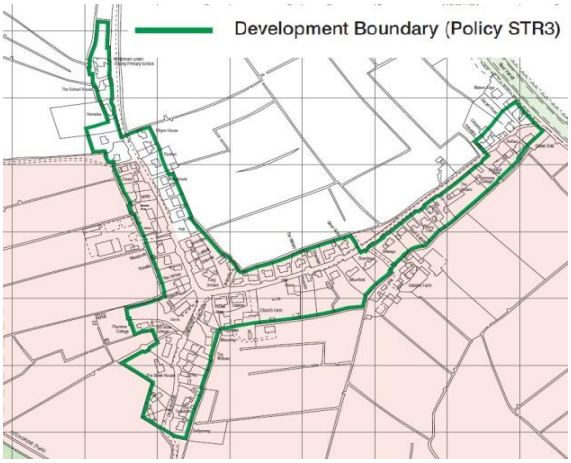
Poloostrov STEART na soutoku řeky Parret a Bristolského zálivu – řízené zaplavování oblasti, která byla po vymístění farem transformována na chráněné přírodní území.

Preference ekonomického pilíře udržitelného rozvoje se jeví nemilosrdnou a může takovou i být, překvapivě však dosahuje pozitivních výsledků i v pilíři environmentálním, ačkoli nemáme příliš přesnou představu o jejich dopadech do pilíře sociální soudržnosti. Krajina okresu Sedgemoor a její ráz si uchovaly až zarážející „čistotu" a nezastavěnost. Realizace zvolené vize přitom někdy obnáší problémy vyžadující i dosti tvrdá řešení.

Příkladem může být projekt „Poloostrov Steart“. Poloostrov se nachází v exponované poloze ústí řeky Parret do Bristolského zálivu. Je to území ploché, často zaplavované z moře i z řeky a nachází se na něm několik tradičních farem. Poměry v tomto území jsou velmi komplikované a toto území bude mít v budoucnosti klíčový význam pro celý okres, protože zde bude zapotřebí k roku 2030 vybudovat ochranu okresu před záplavou z moře v souvislosti s důsledky klimatických změn. V souvislosti s daným záměrem a jeho proveditelností bylo nutno tyto několikasetleté farmy vymístit mimo danou oblast a tuto ponechat pro protipovodňová opatření a přírodní rezervaci. Jakkoli je toto řešení krajní, je pochopitelné a srozumitelné, zapadá-li do kontextu silné konkrétní politické vize rozvoje s politickým mandátem od voličů. Z hlediska ryze prostorové organizace území je ale v terénu na první pohled patrné, že udržitelný rozvoj není principem uplatňovaným na úkor vizi. V České republice je tomu do značné míry jinak – územní rozvoj zejména malých a středních obcí je motivován zejména snahou o zhodnocení maximálního možného množství pozemků jejich určením územním plánem pro výstavbu. Za předpokladu, že většina obcí volí velmi podobnou strategii rozvoje je zřejmé, že se tak děje spíše proti principům udržitelnosti i ekonomie. Lze proto konstatovat, že strategie je v ČR zhusta nejslabším aspektem územních plánů zejména malých a středních obcí.

Územní plán Březolupy - bílé červeně a fialové olemované plochy představují rozvojové plochy pro bydlení a plochy smíšené výrobní. Rozvojové schéma je do značné míry typické a obecné pro obce v So ORP Uherské Hradiště.

Moorland Local Plan – zelená linie obepínající současnou zástavbu je zároveň hranicí rozvoje. Rozvojové schéma je do značné míry typické a obecné pro mnoho obcí okresu Sedgemoor.

3.1.3. Koincidenční matice a vzájemná komparace pomocí SWOT

Níže je uvedena zjednodušená koincidenční SWOT matice mezi měst Uherské Hradiště a Bridgwater. Z povahy hodnocených faktorů bylo u některých témat nutno brát v potaz nikoli jen samo město, nýbrž i k němu přináležející správní obvod obce s rozšířenou působností (ORP) či okres/district.

	UHERSKÉ HRADIŠTĚ		**BRIDGWATER**	
	SWOT	**SROVNÁVANÉ JEVY**		**SWOT**
přírodní podmínky	**S**	intenzivně zemědělsky využívaná úrodná krajina		**S**
	W, T	ohrožení povodněmi		**W, T**
hospodářské podmínky	**S**	dopravně velmi výhodná poloha		**S**
	W,O	plánované napojení na dálnici	napojení na dálnici	**S**
	W,O	plánovaný rozvoj skladování a logistiky	rozvoj výroby a skladování	**S**
	W,O	hospodářský růst SO ORP pod průměrem České Republiky	hospodářský růst okresu nad průměrem Spojeného království	**S**
sociodemo-grafické podmínky	**-**	SO ORP - stagnace počtu obyvatel	Sedgemoor district - nárůst obyvatel	**S**
	W	město - úbytek obyvatel	město - nárůst obyvatel	**S**
	W	suburbanizace	Reurbanizace	**S**
	W	konkurence sídel	"centrálně plánovaná" sídelní struktura	**S**

Porovnáním determinujících územních podmínek obou měst lze konstatovat jejich velkou podobnost zejména z hlediska strategické polohy na dopravních tazích – v této souvislosti lze například demonstrovat, co pozitivního a negativního může Uherskému Hradišti přinést výstavba R55, popřípadě vodní doprava.

Území se nadále poměrně dosti podobají charakteristikami vodního režimu, ačkoli okres Sedgemoor je ohrožen záplavami na nepoměrně větší části svého území a k managementu vodního hospodářství jsou nuceni volit poněkud odlišný přístup.

V obou případech jde o zemědělské oblasti produkčně nezanedbatelného významu. Jakkoli se snad obě města liší v přístupu k některým otázkám prostorového plánování, lze z hlediska určujících územních podmínek konstatovat jejich až překvapivou podobnost. Některé z inspirativních přístupů či příkladů dobré praxe tak mohou být užitečné a snad i přenositelné do našich podmínek.

3.1.4. Výčet inovativních postupů v Bridgewateru

a) Silná hospodářská vize a její výhody byly již popsány v předcházejících odstavcích

b) Vhodná velikost území, na které je vize uplatňována a centrálně koordinována. Vhodnou velikostí se jeví být okres. Menší území již nereflektuje širší územní vazby, na větším území se již vytrácejí některé důležité skutečnosti, chybí potřebný detail. Důležitou výhodou je možnost řídit koordinaci mnoha souvisejících jevů z různých resortů a zajistit tak provázanost strategickou i územní. Potřebná úroveň správy u nás nechybí zcela (obce s rozšířenou působností), nedisponuje však pravomocí vytvářet strategii a vymáhat její naplnění.

c) Lokální pracovní dohody se zaměstnavateli, pravidelná setkání s podnikateli tvoří nezbytný doplněk hospodářské vize. S investory jsou uzavírány dohody o kvótách zaměstnávání místních pracovních sil, neboť hospodářský růst regionu podnítil vnitřní migraci obyvatel v rámci Velké Británie i EU. Zároveň vyšel najevo i vzdělanostní deficit místních pracovních sil v některých oblastech, což vyvolalo zpětnou odezvu v požadavcích na místní vzdělávací systém včetně univerzity. Velmi specifickým příkladem je zdařilá investice výrobce vysoce luxusní kožené galanterie, který v okrese Sedgemoor našel pracovníky již zaniklého kožedělného průmyslu a jejichž znalosti tradičních technologií jsou dnes součástí úspěchu značky. Na pravidelných setkáních zastupitelů okresu s reprezentanty soukromého sektoru se pak identifikují témata možných zlepšení vzájemné spolupráce při rozvoji regionu.

d) Řešení dostupného sociálního bydlení má několik zajímavých momentů. Za prvé je budováno tam, kde je ho zapotřebí, aby nedocházelo k majetkově podmíněné migraci obyvatel v rámci okresu a jejich následné sociální segregaci. Dále je toto bydlení integrováno do bydlení majority, aby nedocházelo k segregaci ani v rámci sídla. Zvolený přístup má proto pozitivní dopady i na místní ekonomiku a sociální soudržnost. Zajímavé je srovnání – obecně jsou sociální byty větší než soukromé, kvalita jejich výstavby je rovněž vyšší, aby byly finančně dostupné i po provozní stránce a méně zatěžovaly životní prostředí. Nezanedbatelná je i komunikace s veřejností a prezentace sociálního bydlení za účelem odstranit neopodstatněné předsudky vůči jeho kvalitě. Dostupné bydlení tak napomáhá vytvářet a udržovat životaschopné smíšené místní komunity.

e) Ochrana před povodněmi – budování ochrany před povodněmi má v podmínkách okresu Sedgemoor několik zajímavých aspektů.

   Prvním z nich je vědomí, že ohrožení povodněmi znamená rovněž ohrožení suchem s nepříznivými dopady na primární produkci. Toto vědomí vede k projektům zlepšujícím vodní režim celé krajiny (Wave project). Opatření zlepšující vodní režim krajiny v nezastavěném území byla řešena ve spolupráci s veřejností, zejména vlastníky velkých rozloh zemědělské půdy. Zajímavé v uvedené souvislosti je, že místní zemědělství je důležitou součástí místní ekonomiky s navazujícím zpracovatelským a logistickým průmyslem. Proto i postoje dotčených vlastníků zemědělské půdy byly pravděpodobně o poznání vstřícnější, neboť v daných krocích spatřují i ochranu jejich vlastních zájmů.

   Druhým velmi podnětným momentem je plán na výstavbu protipovodňových opatření v souvislosti s negativními důsledky klimatické změny. Tato opatření budou zapotřebí sice až k roku 2030, ale již nyní okres Sedgemoor vybírá na daný účel zvláštní daň od investorů v závislosti na poloze jejich investičních záměrů v různých kategoriích záplavových území. Inspirativní na uvedených příkladech jsou dlouhodobý časový horizont výhledů spolu s uvědoměním si globálních souvislostí. Patrné je i to, že zde snad nikoli zelená, ale konzervativní reprezentace okresu Sedgemoor ve svých představách o budoucí podobě světa a rozhodujících faktorech jeho rozvoje nelpí přespříliš na jejich dosavadní podobě, nýbrž připouští jejich budoucí výrazné proměny z moci vyšších sil.

f) Investice navazující na výstavbu bloku C jaderné elektrárny Hinkley Point – poučný je úkol, který okres Sedgemoor obdržel v souvislosti s výstavbou bloku C jaderné elektrárny Hinkley

point, totiž úkol vyčíslit vyvolané dodatečné náklady a investice k jejich refundaci investorem elektrárny. Investor byl přitom ochoten hradit i náklady na poradenství specialistů, kterými samotný okres nedisponoval a musel je pro dané účely najmout. Neznáme výši vyvolaných nákladů zjištěnou okresem Sedgemoor, avšak víme, že dosáhl kompenzace vyvolaných nákladů na infrastrukturu ve výši cca 95 milionů liber.

g) Ochrana krajiny a její nezastavěnost je ve srovnání s našimi podmínkami zarážející natolik, že i méně cvičené oko ji zaregistruje; nezaznamenali jsme vizuální znečištění stožáry technické infrastruktury, ačkoli jsme se nalézali v sousedství jaderné elektrárny se dvěma bloky, ani příměstských periferních degradovaných oblastí, nic nenasvědčovalo nadměrným záborům bonitních ploch zemědělského půdního fondu. Na přímý dotaz nám bylo potvrzeno, že z poloviny je tento stav dán tradicí, tedy sdílením pohledu na krajinu jako na nezcizitelnou hodnotu. Z druhé poloviny se na tomto uspokojivém stavu projevuje regulace – reurbanizace spádových měst, rozumné omezení rozvoje ostatních sídel, respektování záplavových území, náklady na infrastrukturu. Jako příklad ochrany krajiny a jejího rázu lze uvést záměr vyvedení výkonu z bloku C jaderné elektrárny Hinkley point podzemním a tedy dražším vedením. Zajímavostí pro územně plánovací obec, orgány ochrany přírody a krajiny i investory je dokument „Sedgemoor Landscape Assesment and Countryside Design Summary“, tedy jakýsi okresní generel krajinného rázu řešících jednotlivá sídla počínaje půdorysem, siluetou, citlivostí k dominantám, přes vegetační pokryv až po urbanistické a architektonické tvarosloví včetně výčtu místně příslušných hornin užívaných na stavbách.

h) Revitalizace spádových měst Bridgwater (district) a Taunton (county) – obě města, jak Taunton, tak Bridgwater disponují plány na oživení svého již zastavěného území. V obou těchto městech se nalézají lokality s nízkou intenzitou využití a nedostatečně využitým potenciálem nebo plochy nevyužité a opuštěné. Provázanost těchto záměrů s hospodářskou vizí a obecnými principy hospodárnosti se opět projevuje v tom, že obě města se rozhodla pro revitalizaci daných městských lokalit v intenzivních městských formách, nikoli individuálním bydlení. Důraz je pak kladen především na kvalitní veřejná prostranství, udržitelnou mobilitu a odstraňování stávajících prostorových barier. Zvolená hospodárná forma revitalizací spádových měst je ještě přesvědčivější, uvědomíme-li si, nakolik okres Sedgemoor aktivně brání suburbanizaci a neuváženému rozvoji sídel v jejich zázemí. Nutno podotknout, že kompetence ovládat míru rozvoje zázemí měst dává Tauntonu i Bridgwateru lepší předpoklady úspěšné revitalizace svých center, než jak je tomu v Uherském Hradišti.

Vize revitalizace stávajícího zastavěného území okresního města Bridgwater (vlevo) a část revitalizačních záměrů krajského města Taunton (vpravo) v intenzivních městských formách.

3.1.5. Návrh implementace inovativních postupů

a) Silná hospodářská vize a spolupráce na mikroregionální úrovni

Inspirovat se vytvořením a prosazením silné hospodářské vize lze v podmínkách Uherského Hradiště pouze částečně. Brání tomu především výše popsané uspořádání veřejné správy a z toho omezené možnosti přirozených leadrů těchto procesů, což jsou zpravidla obce s rozšířenou působností.

Řešením vedoucím k cíli může být snaha o „dobrovolnou" formulaci vize v souměstí Uherské Hradiště – Staré Město – Kunovice a obcemi v zázemí těchto měst. Platformy, na základě kterých by bylo možno tato jednání stavět, existují již dnes (Rada obcí pro udržitelný rozvoj území, Místní akční skupiny, různá sdružení obcí na úrovni mikroregionů apod.).

Výsledky těchto jednání v podobě konkrétních vizí, cílů a mohou tvořit základ pro jednání na úrovni Zlínského kraje, který disponuje nástroji umožňujícími vize a cíle naplnit.

Do celého procesu dále mohou pozitivně zasáhnout prostředky ze strukturálních fondů EU. Tyto prostředky mohou vytvořit předpoklady pro vstřícný přístup jednotlivých obcí ke společné vizi, a to i přes vzájemnou konkurenci mezi obcemi, která nyní převládá vzhledem k uspořádání veřejné správy.

Vzhledem k převažujícím pozitivům silné vize a z toho se odvíjejících dopadů, jak bylo patrné v Bridgwateru, bude vhodné, aby v případě selhání kooperativního přístupu mezi obcemi, město Uherské Hradiště redefinovalo své vlastní strategie v rámci širších vztahů, což může učinit o své vlastní vůli. Toto řešení však není optimální z hlediska konečných dopadů. Současně je nutno zohlednit i fakt, že mimo panující konkurenci mezi sídly existují i četné závislosti.

b) Lokální pracovní dohody se zaměstnavateli, pravidelná setkání s podnikateli, školství - z informací z tisku lze usuzovat, že na trhu práce je nedostatek kvalifikovaných řemeslníků určitých profesí, zato vysoké školství zaznamenalo diskutabilní rozvoj. V okrese Sedgemoor je spolupráce škol se zaměstnavateli na vysoké úrovni a tvoří jeden z pilířů rozvoje ekonomiky. Podobné principy by i bylo možno zavést, ačkoli střední a vysoké školy již nezřizuje město Uherské Hradiště, ale jiné subjekty. Město by mohlo sehrát roli „moderátora" diskuse mezi výrobním sektorem a školstvím s optimální znalostí jak místních poměrů a potřeb, tak problematiky veřejné správy. Pravidelná setkání samosprávy a zástupců soukromého sektoru by v zásadě bylo možno zorganizovat, zejména potom na neformální úrovni obecní a mikroregionální.

c) Dostupné bydlení – lze mít za to, že dostupné bydlení je zajištěno několika způsoby. V první řadě je k dispozici nemalé množství bytů v hromadné bytové výstavbě v panelové technologii 70. a 80. let což reprezentuje levnější nemovitosti na trhu. V Uherském Hradišti jsou k dispozici rovněž startovací byty pro příjmově vymezené skupiny obyvatel a další nízkoprahová zařízení. Podobná zařízení vznikají nahodile i v okolních obcích. Není však jisté, zda stávající kapacity jsou dostatečné, neboť dochází k souběhu několika nezanedbatelných trendů určujících budoucí vývoj. V souvislosti se změnami ve struktuře a fungování rodin, demografickým stárnutím obyvatelstva, zvyšujícími se cenami energií a jinými jevy roste počet obyvatel, pro které je z nejrůznějších důvodů stále obtížnější finančně zajistit chod své domácnosti. Vedle toho se rozmáhá „obchod s chudobou", tedy dobývání renty ze sociálně slabších vrstev obyvatelstva právě skrze ubytování, často v nevhodných podmínkách, jež se pro klienty stává

samo o sobě dluhovou pastí. Celá věc je o to složitější, že se jen obtížně kvantifikuje a proto o rozměru problému máme jen mlhavé povědomí. Avšak poptávka po dostupném bydlení se může z výše uvedených trendů vbrzku ukázat jako výrazně převyšující nabídku. V takovém případě budou velmi inspirativní postupy zvolené ve spojeném království v souvislosti s jeho výstavbou, zejména pak energetický standard staveb a záměrná sociální inkluze.

d) Ochrana před povodněmi – ačkoli se zdá, že v Uherském Hradišti se díky aktuální výstavbě protipovodňových opatření problém daří řešit, není to zcela pravdivý obraz. Povodně samy o sobě představují pouze dílčí aspekt změn v distribuci vláhy v souvislosti s klimatickými změnami, jejímiž důsledky mohou být povodně, ale i sucho ohrožující zejména primární zemědělskou produkci a potravinovou bezpečnost. V kontextu globálního vývoje, tj. růstu počtu obyvatel, tenčících se zdrojů energie, úbytku zemědělské půdy vlivem eroze a dalších změn, roste enormně strategický význam kvalitní orné půdy a potravinové soběstačnosti. Ochrana před povodněmi proto znamená i péči o nezastavěné území budováním protierozních opatření a opatření zlepšujících vodní režim krajiny. Bridgwater je v tomto ohledu velmi dobrým příkladem, řeší management nezastavěného území velmi komplexně na celém území souvisejících obcí (distriktu).

e) Ochrana krajiny – o ochraně krajiny nelze v podstatě hovořit zcela samostatně, neboť úzce souvisí s vodním režimem a primární zemědělskou produkcí. V našich podmínkách je řešena příslušnými předpisy, nadřazenou územně plánovací dokumentací a různými oborovými dokumenty. Detail zpracování ochrany krajinného rázu ve Spojeném království je do našich podmínek v zásadě nepřenositelný, neboť by patrně odporoval zákonem požadované podrobnosti územních plánů.

   Za určitou inspiraci však lze považovat jednání s investory v daném území. Za příklad může sloužit investice navazující na výstavbu bloku C jaderné elektrárny Hinkley Point (blíže viz kap. 2.1.5.), nebo určování kvót zaměstnanosti pro investory v daném území.

3.1.6. Doporučení pro další práci v oblasti plánování strategického rozvoje

Shrneme-li poznatky učiněné na stáži ve Velké Británii, lze z nich vyvodit:

- Určující **územní podmínky jsou velmi podobné**, proto bude zajímavé obě území srovnávat v delší časové perspektivě a **sdílet zkušenosti**.
- Vlivem odlišného správního členění se patrně nepodaří uplatnit některé z prezentovaných přístupů v potřebném měřítku, avšak **témata identifikovaná jako nosná lze aplikovat alespoň na místní úrovni**.
- Praktickým příkladem předchozího bodu může být strategický přístup ke **klíčovému vztahu města a jeho zázemí včetně specifických podmínek v souměstí** a to zejména ve vazbě na alokaci finančních prostředků strukturálních fondů v příštím programovacím období.
- Jednoznačně existuje prostor pro dokonalejší a **preciznější formulaci vize města**, jakkoli to bude nesnadný úkol.
- Ve Spojeném království **se v zásadě potvrdila správnost představy rozvoje města** Uherské Hradiště formou lepšího využití jeho vnitřních rezerv intenzivními městskými formami (kasárna, Nemocnice), zkvalitňováním veřejných prostranství a rozvojem udržitelné mobility. Naproti tomu je patrné, nakolik ve Velké Británii lpí důsledně na dvou principech: dílčí úkoly musí zapadat do koncepce vyššího řádu a naplnění vize spočívá mnohdy v detailu. Každý strategický cíl je proto důsledně sledován ze strategické roviny až do realizační fáze. Pro výše uvedené principy je i každý podnět ze soukromé sféry poměřován co do souladu s přijatou vizí, popřípadě je řešení modifikováno za účelem dosažení optimálního souladu. Plnou měrou je přitom využit servisní potenciál úřadu.
- Určitý deficit je v případě města Uherské Hradiště možno spatřovat i v jeho utváření sebe sama. **Tedy nikoli jen v reakcích na podněty veřejnosti**, nýbrž na vlastní identifikaci problémů a následné formulaci svých vlastních podnětů, jež je možno veřejnosti předložit (městské zásahy apod.)

Pracovní stáž v Bridgwateru, Velká Británie

Destinace:	město Bridgewater s cca 35 000 obyvateli leží ve správním centru okresu Sedgemoor, hrabství Somerset, v jihozápadní Anglii. Partnerským městem Uherského Hradiště je od roku 1992.
Téma:	územní plánování, strategický rozvoj, revitalizace brownfieldů, životní prostředí a místní agenda 21
Termín:	10. – 14. června 2013
Účastníci stáže:	**Ing. Stanislav Blaha** – místostarosta
	Ing. Zdeněk Procházka – místostarosta
	Mgr. Bronislav Vajdík – zastupitel města a člen Komise pro rozvoj města a strategického plánování
	Mgr. Josef Botek – tajemník MěÚ UH, vedoucí projektu
	Ing. Petr Lapčík – předseda Komise pro rozvoj města a strategické plánování
	Ing. Vladimír Moštěk – vedoucí ekonomického odboru
	RNDr. Jaroslav Bičan – odbor architektury, plánování a rozvoje, tajemník komise pro rozvoj města a strategické plánování
	Ing. Martin Ševčík – odbor architektury, plánování a rozvoje
	Mgr. Pavel Hubáček – odbor architektury, plánování a rozvoje
	Ing. Miroslava Hrabalíková – odbor architektury, plánování a rozvoje
	Mgr. Barbora Szolonyová – koordinátor zahraničních aktivit
	Blanka Anischová – odbor školství, projektový a finanční manažer

VIRTUTE ET INDUSTRIA

Sedgemoor
Green Spaces
Phase Two – Implementation
£344, 000 project funded by HLF, SDC, Burnham and Highbridge Town Council and Viridor Credits.
Project began on site March 2011
Shelters

3.2. Problematika rozvoje cestovního ruchu

Plánování rozvoje cestovního ruchu vychází velmi úzce z charakteristiky města a regionu. Roli hraje přírodní charakteristika, historické památky a v neposlední řadě kulturní život v dané oblasti v podobě nejrůznějších akcí, výstav a festivalů. Nezanedbatelný vliv má i vytvořená institucionální základna a vybudovaná turistická infrastruktura.

Pro další úvahy o přenosu know-how mezi regiony v oblasti rozvoje cestovního ruchu je proto vhodné alespoň v základních rysech porovnat tyto faktory, které mohou mít zásadní vliv na posuzování přístupů k plánování rozvoje cestovního ruchu a na okruh řešených problémů.

3.2.1. Výchozí podmínky ve městě Uherské Hradiště

Uherské Hradiště je jedním z významných center Slovácka - výrazné etnografické oblasti jihovýchodní Moravy. Z hlediska cestovního ruchu představuje Slovácko přirozený turistický region s podobnou geografickou stavbou, společnými historickými kořeny a folklórní tradicí, který je součástí marketingového turistického regionu Jižní Morava.

Velkou část území Slovácka integruje turistická vodní cesta Baťův kanál, jejíž význam pro rozvoj cestovního ruchu, resp. růst návštěvnosti Slovácka a zejména pak Uherskohradišťska v posledních letech rychle roste. Při hodnocení problematiky cestovního ruchu v Uherském Hradišti je proto nezbytné vycházet z hodnocení nabídky celého Uherskohradišťska jako přirozené turistické oblasti Slovácka.

Tabulka rajonizace cestovního ruchu	
Turistický marketingový region	jižní Morava
Turistický region	Slovácko
Přirozená turistická oblast	Uherskohradišťsko

Velmi vysoký potenciál Uherského Hradiště a jeho regionu pro rozvoj cestovního ruchu je založen především na kulturním dědictví v nejširším smyslu tohoto pojmu. Centrum města bylo prohlášeno památkovou zónou s řadou historicky cenných objektů a blízké okolí města nabízí hned několik objektů historického odkazu nadregionálního významu (hrad, zámek, poutní místo), což vytváří vhodné prostředí pro cestovní ruch zaměřený na kulturní památky. K atraktivnímu kulturnímu dědictví patří i tradiční řemesla, výrobky a lidové zvyky. I v této oblasti poskytuje město a jeho okolí rozsáhlou nabídku od vinařství až po unikátní slovácký folklór.

Město přikládá velký význam širším vztahům v rámci rozvoje cestovního ruchu. V užším rozsahu je to vazba na turistické atraktivity sousedních měst a obcí Kunovice (letectví) a Staré Město (archeologická naleziště), Ostrožská Nová Ves (lázně, jezera). V širších vztazích město využívá vazeb v rámci regionu Slovácko a jako jeho součást, resp. jedno z center, se také prezentuje na propagačních akcích. Pro efektivní rozvoj cestovního ruchu by bylo vhodné začlenit město do evropských tras propojujících města a místa s obdobnou tematikou – památky a vinařství.

Institucionální rámec rozvoje cestovního ruchu

Cestovní ruch v České republice je v kompetenci Ministerstva pro místní rozvoj České republiky (MMR ČR). Funkce ministerstva jsou velmi dobře definované v Koncepci státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2007-2013, kde jsou definovány také kompetence krajů. Kraje vznikly v roce 2001 a mají ze zákona č. 129/2000 Sb. povinnost a zodpovědnost rozvíjet své území, a to i prostřednictvím cestovního ruchu.

MMR ČR spolupracuje s dalšími ministerstvy, orgány státní správy a jejími organizacemi a pro potřeby koordinace byla v roce 2004 zřízena Meziresortní koordinační komise pro cestovní ruch. S cílem propagace cestovního ruchu v České republice byla v roce 1993 MMR ČR zřízena příspěvková organizace Česká centrála cestovního ruchu - **CzechTourism**.

V rámci krajů je cestovní ruch většinou řízen a koordinován buď odborem (oddělením) cestovního ruchu, který je součástí organizační struktury krajského úřadu, nebo krajem přímo zřízenou destinační organizaci – v rámci Zlínského kraje je to **Centrála cestovního ruchu Východní Moravy**.

Institucionální rámec rozvoje cestovního ruchu na Uherskohradišťsku tvoří celostátní Koncepce cestovního ruchu, zpracovaná Ministerstvem pro místní rozvoj, a Strategie rozvoje šetrného cestovního ruchu regionu Slovácko, kterou pořídilo **Sdružení pro rozvoj cestovního ruchu – Region Slovácko**. Toto sdružení představuje v současnosti hlavní subjekt, který systematicky koordinuje aktivity v oblasti rozvoje turistiky a cestovního ruchu na území Slovácka. Iniciátorem jeho založení bylo v roce 1999 Město Uherské Hradiště, členem jsou mikroregiony, města a obce aktivně podporující rozvoj cestovního ruchu na svém území, dále Agentura pro rozvoj turistiky na Baťově kanále a podnikatelské subjekty. Sdružení je aktivní zejména v oblasti propagace a marketingu. Jeho prostřednictvím se Uherské Hradiště společně s ostatními městy a obcemi pravidelně prezentuje jako součást turistického regionu Slovácko i jako samostatná destinace na řadě veletrhů a výstavách cestovního ruchu.

Od roku 2000 provozuje region Slovácko Městské informační centrum, které se během krátké doby zařadilo mezi nejlepší s certifikací ATIC – A, a v rámci certifikace přirozeného turistického regionu zatím jako jediné získalo kategorii regionální centra. Jeho aktivity výrazně napomáhají vytvářet image Uherského Hradiště jako atraktivního turistického místa.

Turistická infrastruktura

Uherské Hradiště s městskou památkovou zónou představuje jedno z nástupních center turistického regionu Slovácka. V rámci svých kapacit rozvíjí ubytovací služby zejména středního standardu, stravovací služby, krytá sportoviště a bazény, jejichž působnost mnohdy zahrnuje celé Uherskohradišťsko.

Neméně významný článek rekreačního území představují střediska cestovního ruchu se střední úrovní v blízkém okolí, především přilehlá města Staré Město a Kunovice a obce Buchlovice s Lázněmi Leopoldov, Velehrad, Ostrožská Nová Ves. Tyto obce soustřeďují obslužné aktivity a jejich nabídka obsluhuje i spádové území regionu. Poskytují ubytovací služby středního charakteru, stravovací služby základní a doplňkové, sportovně rekreační zařízení.

Přímo v Uherském Hradišti jsou podmínky pro krátkodobou rekreaci příznivé. Ke stávajícím zařízením přibyl atletický a fotbalový stadion, aquapark, dvě kryté tenisové haly i venkovní kurty. K dokonalému uspokojení nároků na krátkodobou rekreaci sice chybí dostatečná nabídka zeleně a sportovně rekreačních zařízení přímo v jednotlivých lokalitách města, přírodní zázemí v nejbližším okolí města však vytváří celoročně velmi dobré možnosti pro využití volného času (např. nábřeží Moravy, Kunovský les, Park Rochus či Mařatské vinohrady). Rovněž centrum města získává stále větší význam pro odpočinek obyvatel města atraktivní nabídkou veřejných prostranství, a to zejména na nádvořích a v atriích stávající zástavby s možnostmi nákupů, kulturního a společenského vyžití a celkovým esteticky příznivým působením.

Specifickým problémem rekreace zůstává koupání na přírodních jezerech u Ostrožské Nové Vsi. Poloha, dostupnost i velikost jezer je vyhovující, mimořádně závažným nedostatkem však vytváří kolize rekreační a vodohospodářské funkce těchto jezer. Využívání jezer pro rekreaci je v současné podobě de iure nelegální. V případě zhoršení kvality pitné vody či pouze při důsledném uplatňování hygienických předpisů může město ze dne na den o tento druh rekreace přijít zcela bez náhrady. Současný stav navíc brání vybudování jakékoliv infrastruktury, včetně základního sociálního vybavení.

Poslední období přinesla obrovský rozmach cykloturistiky. Slovácko proťalo několik dálkových cyklotras – Moravská stezka přivádějící cyklisty od Olomouce podél Moravy až k Lednicko – valtickému areálu, dálková trasa z Vídně do Brna a celá síť moravských vinařských stezek. V současné době je ovšem další rozvoj cykloturistiky omezován nedostatečnou infrastrukturou, zejména nevyhovujícím propojením sítě městských a příměstských rekreačních cyklistických stezek a pro cyklisty několika nevyhovujícími místy přímo v Uherském Hradišti a sousedních městech.

Ubytovací kapacity poskytují hotely převážně střední a nižší kategorie, penziony a ubytovny. Výjimku představuje čtyřhvězdičkový Hotel Slunce na Masarykově náměstí. Stravovací služby, zastoupené množstvím stylových restaurací a vináren, jsou poskytovány na střední úrovni. Obecně lze konstatovat, že nabídka stávajících kapacit vyhovuje parametrům poptávky.

Atraktivity cestovního ruchu

a) Kulturně historické památky

<u>Město Uherské Hradiště</u>

Turistický okruh městskou památkovou zónou s řadou historických památek (komplex jezuitských budov tvořených Slováckým centrem kultury a tradic - bývalou jezuitskou kolejí, kostelem sv. Františka Xaverského a budovou někdejšího gymnázia – Redutou, renesanční dům hotel Slunce a barokní lékárna U zlaté koruny, Stará radnice, Morový sloup, kaple sv. Alžběty s nedalekým objektem někdejšího františkánského kláštera, kaple sv. Šebestiána a další).

Slovácké centrum kultury a tradic – objekt bývalé jezuitské koleje, kde je v současné době možné navštívit Městské informační centrum, Expozici dějin města, Galerii Joži Úprky a Galerii slováckých vín.

Slovácké muzeum kde se návštěvník může seznámit prostřednictvím stálé národopisné expozice SLOVÁCKO se způsobem života a prací lidu na Slovácku.

Galerie Slováckého muzea s expozicí umění jihovýchodní Moravy, pravidelnými výstavami českých i zahraničních umělců. Instituce sídlí v barokním objektu z 18. století, který jí dodává na vážnosti a činí z ní důstojný stánek výtvarného umění.

Lidová architektura, folklór a vinařství - měšťanské vinné sklepy v Uherském Hradišti – Mařaticích, vytvářející souvislou ulici. Nejstarší z nich pocházejí z poloviny 18. století a nejznámější vinný sklep U Lisu, tzv. Červený sklep je dnes využíván jako vinárna. Řada unikátních sklepů je dnes připravena k návštěvě turistů.

Národní kulturní památka v Sadech - doložena je přítomnost církevního komplexu se čtyřmi zděnými stavbami a komplexem dalších 15 srubových staveb. S největší pravděpodobností jde o kapitulní chrám a sídlo arcibiskupa Metoděje.

Park Rochus – přírodní a kulturně historický areál

Okolí

Velehrad – jedno z nejvýznamnějších poutních míst na Moravě, od středověku spojované s počátky křesťanství ve střední Evropě. Velehrad zároveň představuje pozoruhodný doklad vývoje architektury a výtvarného umění z pozdní doby románské až do současnosti. Součástí klášterního komplexu je bazilika Nanebevzetí Panny Marie se základy z počátku 13. století, barokní kaple se sochou sv. Vendelína a lapidárium s expozicí románské architektury.

Hrad Buchlov – středověký hrad ze 13. století, který stojí na jednom z nejvyšších vrcholků Chřibů. V interiérech je umístěna expozice původního zařízení a bohatá přírodovědná sbírka. Přístupná je vyhlídková věž a kaple sv. Barbory s hrobkou majitelů hradu.

Zámek Buchlovice ve stylu baroka pochází z přelomu 17. a 18. století. Jde o ojediněle řešený architektonický komplex. Okolí zámku zkrášluje rozsáhlý anglický park.

Cimburk – jedna z nejpůsobivějších hradních zřícenin na Moravě. Hrad pochází ze 14. století.

Památník Velké Moravy, Staré Město – dokumentuje dějiny Velkomoravské říše. Jedno z jejích center se nacházelo v lokalitě dnešního Starého Města. V archeologické lokalitě Na Valách byly objeveny základy velkomoravského kostela.

Letecké muzeum v Kunovicích s 28 exponáty dopravních, sportovních a vojenských letounů.

Archeoskanzen v Modré a Živá voda v Modré

Archeologický skanzen v Modré se nachází v lokalitě původního velkomoravského osídlení. Představuje ideální podobu slovanského opevněného sídliště z doby Velké Moravy (9. století). Je tvořen stavbami, jejichž do země zahloubené části mají předlohy ve skutečných archeologických objektech.

Naučně – relaxační areál a Naučný areál s expozicí Živá voda

Živá voda v Modré je expozicí sladkovodního života, nabízí návštěvníkům úchvatný pohled do povodního světa, v němž je možné spatřit různé druhy typických ryb a další vodní živočichy. Je zde nejdelší prosklený tunel ve volné přírodě v Evropě.

b) Baťův kanál

Historická vodní cesta po řece Moravě s třinácti funkčními komorami je splavná od Otrokovic až ke slovenské Skalici. Plavební kanál je částečně veden korytem řeky Moravy a zbytek umělým korytem, které se od řeky odděluje ve Spytihněvi, znovu se spojuje ve Starém Městě. V současné době je splavněno a propojeno více než 43 km původní trasy Baťova kanálu a 17 km navazujících říčních kilometrů. Kanál se dnes využívá výhradně pro rekreační a sportovní účely a poskytuje atraktivní a netradiční možnost poznání Slovácka včetně Uherského Hradiště. V letních měsících lze využít skupinové rekreační plavby kanálem, nebo si vypůjčit loď a zvolit vlastní program. Podél vodní trasy vede cyklostezka.

c) Lázeňství

Lázně Ostrožská Nová Ves – poskytují balneoterapii založenou na sirnatých pramenech. Léčebná voda působí nejen na pohybové ústrojí, ale má příznivý vliv i na kožní onemocnění. V lázních se léčí lupénka a nemoci pohybového aparátu. V blízkosti lázeňského areálu se nacházejí známá Ostrožská jezera, ideální místo pro koupání.

Lázně Leopoldov

Lázně Leopoldov na Smraďavce jsou rekreačním letoviskem nacházejícím se v malebném údolí Chřibů nedaleko Buchlovic. Nejsou lázněmi statutárními, a proto zde nenajdete žádné kolonády, avšak díky své poloze je letovisko vyhledávaným místem pro relaxaci fyzickou i psychickou.

Lázně Ostrožská Nová Ves

Sirnaté lázně Ostrožská Nová Ves mají stoletou tradicí a příjemnou rodinnou atmosférou. Nabízí rehabilitaci a lázeňskou léčbu zaměřenou na onemocnění pohybového aparátu a nemoci kožní, zejména léčba lupénky.

d) Kulturně společenské a sportovní akce

- ✓ Letní filmová škola
- ✓ Slovácké slavnosti vína a otevřených památek
- ✓ Týká se to také tebe (TSTT) – přehlídka ekologických filmů
- ✓ Kunovské léto – mezinárodní festival dětských folkloristických souborů
- ✓ Mezinárodní festival hudebních nástrojů lidových muzik
- ✓ Česko-slovenské jazzové dny
- ✓ Hradišťské kulturní léto
- ✓ Slovácký běh
- ✓ Slovácký minitriatlon
- ✓ Čtvrtletní jarmarky uměleckých řemesel
- ✓ Selské trhy

Předpoklady dalšího rozvoje cestovního ruchu

V oblasti kulturní turistiky je městská památková zóna v Uherském Hradišti atraktivitou výjimečnou, vždyť město Uherské Hradiště získalo právem ocenění „Historické město roku 2011“. Město sice musí na kulturní turistice stavět, zároveň však musí podporovat služby pro širší spektrum návštěvníků. Vhodnou příležitostí pro zvýšení návštěvnosti města se jeví využití potenciálu turistiky vodní cestě Baťův kanál, jehož návštěvnost rok od roku roste. Zde se nabízí využití osy turistické cesty od řeky Moravy a Baťova kanálu, přes Galerii Slováckého muzea, přes všechna historická náměstí, jezuitského kláštera a Redutou, kolem Slováckého muzea, přes Smetanovy sady, sportovně rekreační areál k Mařatským vinohradům a Parku Rochus. Tuto osu je nezbytné systematicky rozvíjet a doplnit potřebnou infrastrukturou a propagovat.

3.2.2. Analýza kontextu v partnerském městě

Itálie je zemí všech ročních období. Návštěvníky láká svou přírodou, historií i kulturou. Na jejím území se nachází 44 památek zapsaných na seznamu UNESCO. I proto patří každoročně mezi nejnavštěvovanější země světa a tím pádem roste také význam odvětví cestovního ruchu pro její ekonomiku.

Podle OECD dosahoval v roce 2007 přímý podíl cestovního ruchu na tvorbě HDP 4,8 % a podíl zaměstnanosti v cestovním ruchu na celkové zaměstnanosti 9,7 %. Za rok 2009 přijelo do Itálie 43,2 milionů turistů (5. na světě), příjmy z mezinárodního cestovního ruchu dosahovaly 40,2 mld. USD (4. na světě).

Italská republika se dělí na 20 regionů (z toho autonomní regiony Trentino-Alto Adige, Valle d´Aosta, Friuli-Venezia Giulia, Sardegna a Sicilia), a 109 provincií (z toho autonomní provincie Trento a Bolzano) a na jejím území žije 60 milionů obyvatel.

Politika cestovního ruchu je v Itálii v současnosti významnější na úrovni regionů, provincií, měst a také obcí. Orgány pro cestovní ruch na národní úrovni měly spíše koordinační a propagační charakter (národní institucí, jejímž cílem je podporovat turistickou nabídku Itálie a obraz Itálie v zahraničí je ENIT – Národní agentura pro cestovní ruch). Ke změně vnímaní cestovního ruchu na centrální úrovni dochází až v roce 2009, kdy bylo v Itálii znovu ustanoveno Ministerstvo pro cestovní ruch.

Změna byla provedena z důvodu zaostávání Itálie v odvětví cestovního ruchu za jejími konkurenty Francií a Španělskem, nízkou úrovní propagace Itálie a odlišnou kvalitou politik cestovního ruchu na nižších úrovních.

Problémem přenesení kompetencí politiky cestovního ruchu na regiony je její několikanásobné zdražení. Regiony vydají na tvorbu politiky cestovního ruchu mnohem vyšší částky než by vydal stát při jednotné politice cestovního ruchu. Dalším problémem jsou nositelé politiky cestovního ruchu a jejich organizace na úrovni regionů. Politika cestovního ruchu vychází z regionální politiky. Regiony v Itálii jsou však ekonomicky nevyvážené, dochází tak k dalšímu zaostávání ekonomicky slabších regionů, které by musely vynaložit vyšší částky na růst potenciálu cestovního ruchu. Naopak rozvoj již zavedených, světově známých turistických regionů je mnohem rychlejší a levnější.

Italské regiony mají v rukou veškeré kompetence odvětví cestovního ruchu. Část jich nyní přebralo Ministerstvo pro cestovní ruch, ovšem vzhledem ke krátké době od jeho zavedení nedošlo k velkým systémovým změnám.

Regiony jsou tvůrci legislativy, strategických a programových dokumentů, rozvojových plánů apod. V regionech a provinciích jsou většinou založeny společnosti, podniky a agentury, jejímž hlavním úkolem je propagovat rozvoj cestovního ruchu v dané oblasti, pořádat podpůrné aktivity, zajišťovat propagační materiály apod. Mohou mít různé právní formy (SpA= a.s., Srl= s.r.o.)

Priverno, město, kde se uskutečnila studijní cesta, je obec s 13 744 obyvateli a nachází se 70km jižně od Říma ve střední Itálii, náleží do regionu Lazio a do provincie Latina.

Priverno se jako typické středověké město rozkládá na kopci a je obklopeno městskými hradbami. V hradbách Priverna jsou brány, které umožňovaly zemědělcům dostat se každý den na svá pole. Původně zde bylo sedm hlavních bran, z nichž jsou dodnes zachovány Porta Romana a Porta Napolitana, odkud se dostanete do centra města - Piazza Vittorio.

Historické jádro města je tvořeno ulicemi a uličkami vybíhajících ze středu města a jejich ráz je výrazně charakterizován kameny nalezenými v okolí. Ty byly použity pro stavbu všech budov, veřejných i soukromých.

Vznik Priverna se datuje již do starověku, kdy bylo důležitým centrem kmene Volsků.

Nositelé politiky cestovního ruchu v Privernu:

na centrální úrovni

- Region
- Agenzia Regionale per la Promozione turistica del Lazio,SpA

na oblastní úrovni

- APT (Aziende di promozione turistica), tj. Společnost pro propagaci cestovního ruchu, tyto společnosti jsou na úrovni provincií, většinou jsou v hlavním městě provincie a jejich hlavní funkcí je podpora a propagace turistických atraktivit na území provincie, sběr dat, a statistická činnost a koordinace institucí na místní úrovni

na místní úrovni

- IAT (Informazione e assistenza ai Turisti), tj. Poskytování informací a pomoci turistům, jde o turistická informační centra.
- Pro Loco, jedná se o dobrovolnické neziskové organizace, které se zaměřují na místní úrovni kromě propagace destinace také na vliv na životní prostředí, na lidské vztahy a alternativní přístup k cestovnímu ruchu.

Legislativa pro cestovní ruch

Regiony ve své legislativě řeší souhrnně tyto čtyři oblasti:

- organizace cestovního ruchu, tj. které instituce budou zavedeny, delegované kompetence a jejich kontrola,
- nabídku cestovního ruchu, tj. regulace vůči poskytovatelům přenocování, zprostředkovatelům cestovního ruchu, profese v cestovním ruchu,
- propagaci cestovního ruchu, tj. plánování a realizace propagačních kampaní, nástroje propagace,
- územní rozvoj cestovního ruchu, tzn. plánování, financování, čerpání financí z Evropských fondů, místní turistické systémy

Místní turistické systémy

Místní turistické systémy (STL) vznikly zákonem z důvodů potřeby turistické homogennosti a integrace cestovního ruchu, včetně územních oblastí patřících i do různých regionů, charakterizovaných ucelenou nabídkou kulturních a přírodních zdrojů a turistických atraktivit, včetně typických zemědělských produktů a produktů místních řemesel, nebo přítomností podniků v cestovním ruchu či jejich poboček.

Místní turistické systémy jsou nástrojem ,,řízení“ cestovního ruchu, který považuje místní orgány, soukromé subjekty, jednotlivce, sdružení a ostatní zainteresované strany za protagonisty rozvoje cestovního ruchu na určitém vymezeném turisticky atraktivním území, které může být i součástí různých regionů.

Mají překonat politicko-administrativní dimenzi řízení cestovního ruchu a podpořit turisticko-územní dimenzi cestovního ruchu.

Zákon ponechává volnost při určování nástrojů, institucí a jejich právních forem a organizačních struktur, které budou tyto místní turistické systémy podporovat a propagovat.

Místní turistický systém pro oblast Lazio doposud vytvořen nebyl.

Atraktivity cestovního ruchu

V Privernu se nachází řada významných architektonických památek (paláce, kostely, …) ze všech období historie města, z nichž mezi nejvýznamnější patří:

Archeologická oblast Privernum – oblast ohraničená zbytky římských hradeb, domy a nálezy z období římské kolonie mezi 2. stoletím př. n. l. do 7. 8 . století n.l., této době je věnováno i Archeologické muzeum ve staré části města

Radnice – palác ze 13. století charakteristický svou gotickou fasádou

Hrad sv. Martina – aristokratický dům postavený v 16. století na kopci San Martino

Městské brány Porta Romana (Porta St. Marco) a Porta Napolitana – zbyty středověkých městských bran

Opatství Fossanova – nedaleko Priverna, typické cisterciácké stavby

Kostel sv. Benedetta – stavba z přelomu 9. a 10. století, nejstarší kostel ve městě

Kostel sv. Jana Evangelisty – postaven v 11. století

Katedrála sv. Marie Annunziaty – původně z 12. století, přestavěna ve 13. století

Předpoklady dalšího rozvoje cestovního ruchu

Jakkoliv je silný potenciál cestovního ruchu města Priverno vlivem historických památek a přírodních krás, je zde nutné pro další rozvoj cestovního ruchu provést následující opatření:

- Vyjasnit kompetence mezi městem, regionem a centrální vládou v oblasti propagace, řízení a rozvoje cestovního ruchu. Na tomto základě mohou vzniknout potřebné strategické záměry odrážející skutečné potřeby a možnosti na poli cestovního ruchu
- Zlepšit práci informačního centra
  - umístění a úroveň informačního centra
  - zvýšit počet propagačních materiálů, zejména v jazykových mutacích
  - zlepšit vybavení informačního centra počítači a dalšími multimediálními prezentacemi
  - zkvalitnit jazykové vybavení pracovníků městského informačního centra
- Doplnit internetové stránky města, webové stránky s komplexní a ucelenou nabídkou v oblasti cestovního ruchu
- Rozšířit nabídku ubytovacích kapacit

3.2.3. Koincidenční matice a vzájemná komparace pomocí SWOT

	UHERSKÉ HRADIŠTĚ		PRIVERNO
	SWOT	**SROVNÁVANÉ JEVY**	**SWOT**
Atraktivita oblasti pro cestovní ruch	**S**	Přírodní, kulturní a historické předpoklady	**S**
	S, O	Existence světově známých atraktivit	**S**
	S, O	Pořádání kulturních akcí	**S, O**
Řízení cestovního ruchu	**S**	Jasná legislativa, kompetence a funkčnost vytvořených institucí	**W, O**
	S	Schopnost řídit cestovní ruch napříč politicko-administrativní uspořádání území	**W,O**
Propojení cestovního ruchu s každodenním životem obyvatel	**S**	Kvalita informačního centra	**W, O**
	S, O	Zapojení tradiční zemědělské produkce do cestovního ruchu	**S**
	W, O, T	Ochrana památek před vlivy potřeb současného rozvoje	**S**
	S	Celoroční nabídka cestovního ruchu	**W, O**

Porovnáním podmínek, možností a potenciálu v oblasti rozvoje cestovního ruchu v obou městech lze dojít k zajímavému závěru.

Obě města mají velmi dobrý potenciál pro cestovní ruch. Za pozornost stojí fakt, že v obou oblastech je přirozený potenciál umocněn celosvětově známou atraktivitou. V Uherském Hradišti je tento potenciál mono považovat i za příležitost, lze navrhnout produkty cestovního ruchu, které budou využívat atraktivitu nedalekého Velehradu a s ním spojenou tradici Cyrila a Metoděje, která je v posledních letech intenzivně oživována (Evropská kulturní stezka apod.)

Rovněž pořádání kulturních akcí nejrůznějšího druhu vytváří pozoruhodnou shodu. Jedná se o nástroj, jak lze multiplikovat počet návštěvníků v jinak statickém, byť turisticky atraktivním prostředí. Toto obě města velmi dobře vnímají.

V oblasti řízení cestovního ruchu se zdá, že v Itálii není situace zcela ustálená a v minulosti zde docházelo k velkým turbulencím. V méně významných oblastech jako je Lazio, potom dochází k neutěšenému stavu, chybí například zastřešující organizace nad politicko-administrativním uspořádáním, politika cestovního ruchu se neprovádí důsledně. Na druhé straně jakkoliv značné jsou kompetence krajů a měst v ČR v oblasti dotváření cestovního ruchu, chybí zde ucelená a silná podpora cestovního ruchu v ČR na státní úrovni a jednotící linka ČR jako atraktivní destinace.

Velmi zajímavé je potom srovnání v oblasti propojení cestovního ruchu s tradicemi regionu. Zde oba regiony vykazují poměrně velkou snahu nabídnout turistům novou dimenzi zážitků, vedle historických a přírodních krás, a tou je poznání života místních lidí a jejich specialit.

Méně lichotivé je potom pro ČR srovnání v oblasti ochrany památek před vlivy potřeb současného rozvoje. V ČR a Uherské Hradiště nevyjímaje se dostávají především stavební památky do defensivy a je stále obtížnější je chránit před necitlivými zásahy vynucenými především komerční sférou při nejrůznějších investičních akcích. K tomu dochází i přes existenci relativně přísné legislativy. Nemovité památky nestačí chránit, je nutno jim vytvářet i důstojné prostředí, ve kterém jsou zasazeny (necitlivé přístavby, reklamy, úpravy apod.).

3.2.4. Výčet inovativních postupů

a) Vytváření idylické atmosféry pro návštěvníky propojením všech vjemů, které oblast nabízí - poloha v úchvatném panoramatu nádherných kopců, dostupnost moře s krásnými plážemi a přístavy (Terracina), relativní blízkost Říma, klasická romantická atmosféra úzkých uliček, nádherných románských a renesančních domů, kavárniček, srdečného a přátelského jednání místních obyvatel

b) Využití všudypřítomné historie, která obklopuje návštěvníka nejen v městě samotném, ale nabízí skrze muzejní exponáty (z nichž některé patří k světovým unikátům – např. největší zachovaná mozaika z římského měšťanského domu v místním archeologickém muzeu) či interiéry několika kostelů nahlédnutí do prvopočátků osídlení tohoto půvabného kraje, do rozsáhlého římského osídlení i do počátků křesťanství

c) Důrazná ochrana historických sídel, které zůstávají nezasažená nevhodnými přístavbami a reklamou

d) Historie je prezentována moderními výstavními prostředky, provázanost památek s muzejními expozicemi

e) Využití světových fenoménů, např. „stopy“ a relikvie Tomáše Akvinského, blízkost jedné z deseti nejkrásnějších zahrad světa Giardin Di Ninfa, která se nachází na území města Cisterna di Latina

f) Konání středověkých slavností

g) Agroturistika (výrobna sýrů mozarella, rodinné farmy - chov buvolů, lisovny olivových olejů, citronové sady)

h) Vysoká úroveň gastronomie, kulinářství

i) Uplatnění lokálních výrobců a producentů na místním trhu

3.2.5. Návrh implementace inovativních postupů

a) Vytváření idylické atmosféry pro návštěvníky propojením všech vjemů, které oblast Uherského Hradiště nabízí. Do určité míry je tohoto stavu dosaženo, spíše k tomu však dochází nepřímo prostřednictvím samovolného a přirozeného propojování nabídky cestovního ruchu. V rámci diskuzí o dalším směřování cestovního ruchu v dané oblasti bude velmi prospěšné pracovat i s takto pojmenovaným zastřešujícím tématem.

b) V rámci kompetencí města vytvořit interní pravidla pro ochranu nemovitých památek (například reklama, apod.)

c) Intenzivní využití atraktivit evropského formátu, které mohou přilákat návštěvníky (těmto lze potom odkrývat i atraktivity středoevropského, či místního významu). Za zmínku zde stojí především historický Velehrad, fenomén Cyrila a Metoděje, Velká Morava apod.

d) I nadále posilovat a vytvářet nové kulturní akce národního, či světového významu, které mají potenciál přilákat návštěvníky.

e) Ve větší míře propojit tradiční zemědělskou produkci s prvky cestovního ruchu, vytvořit nástroje na sdílení této produkce s návštěvníky regionu

f) Turistické atraktivity, zejména potom muzejní a výstavní expozice, koncipovat na minimálně evropské úrovni z hlediska provedení, interaktivnosti a odbornosti. Je nedostatkem regionu, že atraktivity vznikají spíše jako zařízení na trávení volného času místního obyvatelstva. Tato zařízení nemohou mít ambici oslovit evropské, velmi často ani tuzemské návštěvníky. Příkladem tohoto přístupu může být expozice Živá voda v Modré. Sdružené prostředky a vybudování menšího počtu evropsky významných atraktivit, přinese z hlediska cestovního ruchu větší efekty. Zde může město Uherské Hradiště ve spolupráci se ZK jako leader regionu sehrát významnou roli.

3.2.6. Doporučení pro další práci v oblasti rozvoje cestovního ruchu

Při úvahách o přenosu vhodného know-how pro práci na rozvoji cestovního ruchu v Uherském Hradišti je potřeba vnímat jeden zásadní rozdíl s městem Privernum v Itálii. Tím je fakt, že Privernum leží v turisticky vyhlášené, na památky bohaté Itálii a příliv návštěvníků je do velké míry „automatický“.

V této situaci o to více vynikly některé nedostatky, které plynou jednak z neustálené legislativy, ale také z uvedeného „automatického“ přílivu návštěvníků.

Přenos know-how tak představuje především potvrzení správnosti nastolené cesty rozvoje cestovního ruchu v Uherském Hradišti a to ve všech směrech.

Mezi zásadní závěry, které mohou inspirovat práci na rozvoji cestovního ruchu a měly by být dále diskutovány patří:

- Budovat cestovní ruch s vyššími ambicemi, minimálně na evropské úrovni
- Posilovat využívání (nebo uměle vytvořit fenomén) evropsky významných atraktivit a osobností, čímž dojde k rozšíření atraktivit mimo omezený okruh přírodních zajímavostí a historických památek.
- Propojovat místní obyvatelstvo s cestovním ruchem (tradiční zemědělská produkce, pořádání kulturních akcí apod.), s cílem vytvořit komplexní idylickou atmosféru pro návštěvníky propojením všech vjemů, které oblast nabízí.

Pracovní stáž v Privernu, Itálie

Destinace:	město Priverno s cca 20 000 obyvateli leží v provincii Latina, ve střední Itálii. Partnerským městem Uherského Hradiště je od roku 2009.
Téma:	kultura a cestovní ruch
Termín:	7. – 13. dubna 2013
Účastníci stáže:	**Květoslav Tichavský** – starosta
	Mgr. Josef Botek – tajemník MěÚ UH, vedoucí projektu
	Ing. Josef Hříbek – vedoucí odboru školství a sportu, odborný garant tématu školství a sportu
	Ing. Jiří Durďák ml. – předseda Komise cestovního ruchu a prezentace města, ředitel Aquaparku v UH
	Mgr. Jan Dudek – místopředseda Komise cestovního ruchu a prezentace města, ředitel TV Slovácko
	Libuše Hradilová – odbor architektury, plánování a rozvoje
	Hana Hájková – odbor kultury a cestovního ruchu
	Ing. Iva Mošťková – vedoucí odboru kanceláře starosty
	JUDr. Dana Šilhavíková – vedoucí odboru právního
	PhDr. Bernadetta Vaculíková – vedoucí Městského informačního centra
	PhDr. Blanka Rašticová – zástupkyně ředistele Slováckého muzea a místopředsedkyně Komise architektury a regenerace MPZ
	PhDr. **Jaroslav Mikulík** – zastupitel města, ředitel Domu kultury UB
	Ing. **Josef Pavela** – vedoucí informačního centra pro mládež
	Blanka Anischová – odbor školství, projektový a finanční manažer
	Mgr. Barbora Szolonyová – koordinátor zahraničních aktivit

3.3. Problematika rozvoje školství

Na plánování rozvoje školství, má vliv celá řada faktorů. Hlavní vlivy lze spatřovat ve státním systému školství a související legislativě, ale také v úrovni ekonomického rozvoje, struktuře ekonomiky, způsobu financování, dopravní obslužnosti území, apod.

Pro přenos know-how mezi regiony v oblasti rozvoje školství je proto nezbytně nutné nejdříve alespoň v základních rysech porovnat výchozí situaci, která ovlivňuje posuzování přístupů k úvahám o rozvoji školství.

Jedině tak lze předejít nedorozuměním a špatným interpretacím získaných poznatků.

Pro další zpracování informací je nutno ještě zmínit Mezinárodní normu pro klasifikaci vzdělávání ISCED 1997, která je významným nástrojem ve srovnávací pedagogice. Jedná se o klasifikaci vypracovanou v UNESCO a je závazná i pro Českou republiku. Umožňuje objektivněji srovnávat vzdělávací systémy různých zemí a předávat o nich informace.

Podle této klasifikace se zavádí univerzální třídění úrovní uvnitř vzdělávacích systémů:

a) úroveň 0 – preprimární vzdělávání
b) úroveň 1 – primární vzdělávání, resp. první stupeň základního vzdělávání
c) úroveň 2 – nižší sekundární vzdělávání, resp. druhý stupeň základního vzdělávání
d) úroveň 3 – vyšší sekundární vzdělávání
e) úroveň 4 – postsekundární vzdělávání
f) úroveň 5 – první stupeň terciárního vzdělávání
g) úroveň 6 – druhý stupeň terciárního vzdělávání

3.3.1. Výchozí podmínky ve městě Uherské Hradiště

Školství v Uherském Hradišti je ovlivněno především systémem školství v rámci ČR. Město samo má pouze omezený, případně nepřímo zprostředkovaný vliv na školství na území města. Situaci v rámci ČR a tedy i ve městě Uherské Hradiště, obdobně jako v celé ČR existuje následující struktura vzdělávacího systému:

Předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání je součástí vzdělávacího systému a zahrnuje především mateřské školy, zabezpečují předškolní vzdělávání pro děti od 3 do 6 let, tj. před začátkem povinné školní docházky. Děti si zde osvojují základní pravidla chování, vytvářejí si komunikační dovednosti formou hry a individuálních i skupinových činností. Učí se logicky uvažovat, diskutovat a procvičují svou paměť a fantazii. V mateřské škole si děti zajistí sociální kontakty mezi dětmi a vypěstují si návyky v učení. Pro nástup dětí do základní školy je obojí důležité.

Předškolní vzdělávání není povinné, záleží to jen na rodičích. Byť předškolní vzdělávání není povinné, jen malé procento dětí mateřskou školu nikdy nenavštíví. Za předškolní vzdělávání rodiče hradí tzv. školné. Školné se nehradí pouze za předškoláky po dobu 12 měsíců.

Základní (primární) vzdělání

Základní vzdělání získávají děti zpravidla na základních školách. Povinná školní docházka je devítiletá a trvá obvykle od 6 do 15 let věku dítěte. Základní vzdělání je bezplatné. Děti mohou základní vzdělání absolvovat na různých typech škol s různými typy vzdělávacích programů. V České republice pro hodnocení výsledků studia slouží hodnotící systém známek od 1 (nejlepší) po 5 (nejhorší). Žáci dostávají v polovině a na konci každého školního roku, souhrnná hodnocení (tzv. **vysvědčení**), kde mají uvedeny známky za jednotlivé předměty

Typy škol, které umožňují získat dětem základní vzdělání:

Základní škola: (státní či soukromá)- děti zde absolvují celou devítiletou povinnou školní docházku.

Gymnázium: v rámci osmiletých nebo šestiletých gymnázií mohou žáci dokončit základní vzdělání a plynule pokračovat ve výuce středního vzdělání.

Konzervatoř: osmileté taneční konzervatoře umožňují studentům dokončit základní vzdělání a plynule pokračovat ve výuce středního vzdělání.

Praktická škola: pro děti, které nemohou s úspěchem studovat na základní škole. Jsou to většinou děti s lehkým mentálním postižením nebo s podprůměrnou rozumovou schopností, děti hyperaktivní, s poruchami koncentrace, psychicky a nervově nemocné.

Speciální škola: pro děti obtížně vzdělavatelné děti. Většinou děti se středně těžkou mentální retardací.

Střední - sekundární vzdělání

Vzdělání poskytují střední školy. Pro přijetí na střední školu je důležité ukončení základní školy a splnění podmínek přijímacího řízení na střední školu. Navazuje tedy na základní - primární vzdělání a je zpravidla v délce tří nebo čtyř let, ale existují i jednoleté a dvouleté obory. Středním vzděláním prochází většina populace, zpravidla ve věku 15 – 19 let.

Střední školství se člení na:

- střední vzdělání (délka 1-2 roky),
- střední vzdělání s výučním listem (délka 2-3 roky, poskytováno středními odbornými učilišti)
- střední vzdělání s maturitní zkouškou (zpravidla v délce 4 roky, poskytováno gymnázii a středními odbornými školami).

Střední školy lze podle charakteru členit:

Střední vzdělání s výučním listem trvá dva až tři roky. Cílem je připravit studenty k výkonu kvalifikovaných činností, kde převládá manuální práce. Ukončuje se závěrečnou zkouškou, dokladem je vysvědčení o závěrečné zkoušce a výuční list.

Střední vzdělání s maturitou lze dosáhnout úspěšným ukončením studia na gymnáziu nebo na střední škole. Cílem je připravit studenty na výkon náročnějších kvalifikovaných povolání, nebo k vysokoškolskému studiu. Je ukončeno maturitní zkouškou a dokladem je vysvědčení o maturitní zkoušce.

Nástavbové studium pro absolventy tříletého vzdělávání s výučním listem trvá dva roky. Je ukončeno maturitní zkouškou.

Střední vzdělání trvá jeden nebo dva roky, je určeno pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, ukončuje se závěrečnou zkouškou a dokladem je vysvědčení o závěrečné zkoušce.

Konzervatoř je velmi specifický druh vzdělávání. Připravuje studenty pro výkon náročných uměleckých nebo pedagogických činností v oblasti hudba, tanec, zpěv a dramatické umění. Trvá šest až osm let, je ukončeno maturitou nebo absolutoriem.

V oblasti sekundárního vzdělávání je v České republice ve srovnání s ostatními zeměmi EU, ale i OECD nápadný zejména **dlouhodobý vysoký podíl odborného vzdělávání** (81 %) na úkor vzdělávání všeobecného (18 %). Tímto poměrem je český vzdělávací systém na krajním pólu s maximálním uplatněním sekundárního odborného vzdělávání. Srovnání je zachyceno v následující tabulce.

Odborná a všeobecná příprava ve vyšším sekundárním vzdělávání

ZEMĚ	ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ	VŠEOBECNÉ VZDĚLÁVÁNÍ
Česká republika	**81%**	**18%**
Francie	67%	32%
Polsko	63%	38%
Švýcarsko	61%	32%
Nizozemsko	61%	32%
Belgie	61%	36%
Německo	**60%**	**34%**
Norsko	42%	66%
Řecko	34%	53%
Španělsko	24%	48%
Irsko	23%	53%
Průměr zemí OECD	**44%**	**43%**

Lze usuzovat, že vysoký podíl odborného vzdělávání je dán mimo jiné i historickým vývojem, kdy právě v zemích středoevropského regionu se tradičně kladl důraz na střední odborné vzdělávání jakožto přípravu k profesím. Ve většině těchto zemí se však postupně zvyšuje podíl zastoupení všeobecného sekundárního vzdělávání. V České republice ale tento trend není příliš patrný, za posledních deset let vzrostl podíl všeobecné přípravy na sekundárním vzdělávání jen o 1,4 %. Nelze však jednoznačně říci, jaký poměr mezi všeobecným a odborným sekundárním vzděláváním je ideální. V České republice by se asi sotva našly oprávněné argumenty pro nějakou radikální změnu poměru mezi proporcemi mládeže, které mají procházet buď všeobecně vzdělávacím gymnáziem, nebo institucemi odborného vzdělávání. Přesto i na školách odborného vzdělávání (střední odborné školy, střední odborná učiliště apod.) v poslední době roste podíl všeobecného vzdělávání. Tento trend bude zřejmě pokračovat i do budoucna a to i navzdory stále častějšímu volání po vzdělávání v technických oborech.

Na střední odborné školy odchází z devátých tříd každoročně nejvíce dětí. SOŠ nabízejí především čtyřleté odborně zaměřené studium zakončené maturitou. Některé střední odborné školy začínají nabízet také všeobecněji zaměřená lycea. Jejich otevíráním začaly částečně konkurovat gymnáziím a o jejich přetrvání se vede řada dobrých diskuzí. Oproti ostatním oborům se zde učitelé více věnují všeobecným předmětům a odborná složka hraje méně důležitou roli. Absolvent navíc nemusí po čtyřech letech automaticky pokračovat v daném zaměření a pro další studium si může zvolit obor zcela jiný.

Terciární vzdělání – vyšší odborné a vysokoškolské vzdělávání

Absolventi maturitních oborů si mohou dále zvyšovat svou kvalifikaci v nejrůznější specializacích studiem buď na vyšších odborných školách, nebo na vysokých školách. Navazuje se na úplné střední vzdělání s maturitou.

Vyšší odborné vzdělání - podmínkou pro přijetí je ukončení středního vzdělávání s maturitní zkouškou a splnění podmínek přijímacího řízení. Systém výuky je téměř totožný se systémem na vysoké škole, na vyšší odborné školy se však vztahují některá pravidla středoškolského vzdělávání (prázdniny, fixní rozvrh hodin aj.).

Vyšší odborné vzdělání rozvíjí a prohlubuje znalosti a dovednosti získané ve středním vzdělávání a poskytuje praktickou přípravu pro výkon náročných povolání, která nevyžadují vysokoškolský diplom. V denní formě trvá 3 roky včetně praxe, u zdravotnických a některých dalších oborů až 3,5 roku. Studium je ukončeno **absolutoriem**, specifickou zkouškou z vybraných oborů, praktické zkoušky a obhajoby absolventské písemné práce. Společně s absolutoriem získávají žáci titul diplomovaný specialista (zkratka DiS.).

Vysokoškolské vzdělání je umožněno všem uchazečům s ukončeným úplným středním vzděláním (tj. s maturitou), kteří úspěšně vykonají přijímací zkoušku. Na vysokých školách je možné studovat formou prezenční (denní studium), distanční (studium při zaměstnání) nebo studium kombinované.

Vysoké školy nabízí i další formy vzdělávání: rekvalifikační studium, univerzity třetího věku, studium směřující k získání pedagogické kvalifikace a další. Většina univerzit má akreditovány programy:

Bakalářské: jedná se zpravidla o tříleté obory, v nichž studenti získají základní přehled o vysoce odborných oblastech. Studenti mohou buď studium po těchto 3 letech ukončit státní závěrečnou zkouškou s obhajobou bakalářské práce, anebo pokračovat v navazujícím magisterském oboru, v němž získají užší specializaci. Absolvent získává akademický titul bakalář (Bc.).

Magisterské: fungují buď jako pětileté (resp. čtyřleté nebo šestileté), anebo jako dvouleté navazující na bakalářské studium. Studenti za období studia získají jak základní přehled o vysoce odborných oblastech, ale také určitý stupeň specializace. Na závěr žáci skládají požadované státní zkoušky a obhajují diplomovou práci. Akademické tituly odrážejí charakter studijních programů (Mgr., Ing., MgA., MUDr., …).

Absolventi magisterského studijního programu s titulem Mgr. mohou vykonat v téže oblasti studia státní rigorózní zkoušku, jejíž součástí je obhajoba rigorózní práce. Po jejím vykonání se udělují tituly jako JUDr., PhDr., RNDr.,…

Inženýrské: týká technických a ekonomických oborů.

Doktorské: studijní program je určen absolventům magisterských studijních programů. Zaměřen je na vědecké bádání a samostatnou tvůrčí činnost v oblasti výzkumu, vývoje nebo tvůrčí činnost v oblasti umění. Studium je ukončeno státní doktorskou zkouškou a obhajobou disertační práce. Uděluje se akademický titul doktor (Ph.D.).

Financování školství v rámci České republiky (města Uherské Hradiště)

Financování regionálního školství – tzn. škol zřízených obcemi (předškolní a primární vzdělávání) či kraji (sekundární vzdělávání) je tzv. více zdrojové

Přímé náklady – hradí stát prostřednictvím krajských úřadů, které provádějí jejich rozpis. Jsou to výdaje na platy, ostatní osobní náklady a ostatní přímé neinvestiční výdaje (na učební pomůcky, vzdělávání pedagogických pracovníků, atd.).

Nosnou metodou rozpisu prostředků na úhradu přímých nákladů je normativní metoda. MŠMT stanovilo celorepublikové normativy a metodické pokyny, podle kterých se provádí rozpis přímých výdajů všem školám.

Nepřímé náklady – hradí zřizovatel – jsou to provozní výdaje, které tvoří náklady na opravy a údržbu, energie, materiální výdaje, služby a ostatní náklady. Zřizovatel dále hradí investiční náklady na opravy a strojní vybavení škol.

Vysoké školy jsou financovány státem – stát financuje jak mzdové, tak provozní výdaje. Stejně jako v ostatních evropských zemích se i v České republice uvažuje o zavedení školného na vysokých školách (veřejných), zatím ale zavedeno nebylo.

U všech typů škol je možné financování i z jiných zdrojů – tzv. mimorozpočtové zdroje - např. dary, dotace apod. U všech typů školských zařízení se také vyskytují v menší míře výjimky, jako jsou školy soukromé, církevní apod.

Školství ve městě Uherském Hradiště

V Uherském Hradišti jsou následující typy a počty škol:

Předškolní zařízení zřizovaná městem	4
Základní školy zřizované městem	6 (z toho 2 ZŠ s výukou jen do 5. třídy)
Soukromá základní a mateřská škola	1

Střední školy na území města zřízené Zlínským krajem

- Gymnázium Uherské Hradiště,
- Obchodní akademie, Vyšší odborná škola a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky
- Střední škola průmyslová, hotelová a zdravotnická
- Střední uměleckoprůmyslová škola

Soukromé střední školy na území města:

- Střední škola Mesit o. p. s.,
- Soukromá střední škola, s. r. o.,
- Střední škola služeb, s.r.o.,
- SPV gastronomie, obchodu a služeb, s. r. o

Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami

- Základní škola a Mateřská škola speciální - zřízená Zlínským krajem
- Základní škola a Mateřská škola Uherské Hradiště - zřízená Zlínským krajem

3.3.2. Analýza kontextu v partnerské městě

Německo nemá jednotný školský systém. Ve státě existuje šestnáct vzdělávacích systémů v jednotlivých spolkových zemích. Nové spolkové země (z bývalé NDR) použily po znovusjednocení Německa (1990) řady prvků západoněmeckých školských systémů.

Centrální řízení federální vládou je omezeno na regulaci a koordinaci profesní přípravy, vědeckého výzkumu, podporu rozvoje vysokých škol a stipendií.

Školství řídí zemské orgány a úřady, federální vláda jejich činnost koordinuje a vytváří společný rámec. Pod dohledem státu je školství jako celek, jeho správa přísluší ministerstvům kultury zemských vlád.

Za předškolní zařízení odpovídají zemská ministerstva sociálních věcí nebo kultury, jejich správa je věcí místních úřadů pro mládež.

Paralelně existuje síť škol soukromých a církevních. ***Jednotlivé země ve skutečnosti utvářejí vlastní školství při respektování společného spolkového rámce.***

Společné pro všechny spolkové země jsou:

- délka povinné školní docházky,
- zajišťování návaznosti vzdělávacích stupňů,
- označování vzdělávacích zařízení,
- vzájemné uznávání vysvědčení, systém známkování.

Spolková vláda může zasahovat také do podpory vzdělávání a vědeckého výzkumu, regulace mimoškolní a profesní přípravy, řízení zásad vysokého školství, výstavby a rozvoje vysokých škol, úpravy podpor pro žáky a stipendií pro studenty v době studia.

Financování školství v rámci Německa (města Mayen)

Financování je velmi podobné jako v ČR. Na financování školství se podílejí obce (samospráva) a stát. Obce hradí věcné náklady, stát náklady personální a poskytuje příspěvky na stavební práce a další investice. Státní finanční podporu získávají i základní a střední soukromé školy.
Struktura školského systému v Německu

Jak již bylo uvedeno, školský systém v Německu má nejednotnou strukturu, odlišnou v jednotlivých spolkových zemích.

Předškolní výchova je dobrovolná. Mateřská škola (Kindergarten) je určena pro děti ve věku 3 - 6 let. Tzv. předtřídy (Vorklassen) zajišťují mimořádnou přípravu na základní školu, zejména dětem neprokazujícím dostatečnou školní zralost. Ve většině spolkových zemí je poslední rok mateřské školy před základní školou povinný.

Povinná školní docházka začíná po dovršení šesti let věku dítěte. Zpravidla trvá 9 - 10 let jako plná povinná docházka, další tři roky jako částečná pro učně, celkem tedy 12 let. Žáci mají možnost navštěvovat dobrovolně navíc jeden rok školy, jehož absolvování je opravňuje k dokončení úplného středního vzdělání. Bývalé východní země si ponechaly kratší školní docházku a zavedly nová označení.

První stupeň (primární vzdělávání - Grundschule) je tradičně čtyřletý. Věk 10 let je klíčový pro volbu další vzdělávací dráhy.

Soustavu sekundárního vzdělávání tvoří tři proudy:

- hlavní škola - Hauptschule (5 - 6 let studia)
- celková škola – Gesamtschule (7 let studia)
- reálná škola - Realschule (6 let studia)
- gymnázium - (9 let studia).

V sekundárním cyklu vznikl také nový netradiční, nepříliš rozšířený typ integrované školy, tzv. souhrnná škola – Gesamtschule. Tento nepříliš rozšířený typ střední školy (cca 6 % žáků) sjednocuje všechny tři předchozí typy, je vnitřně diferencovaný s rozdílnými výstupy žáků. Rozhodování o vzdělávací dráze se v tomto typu školy posunuje do vyššího věku. Výskyt tohoto typu školy se výrazně liší v jednotlivých spolkových zemích (v Berlíně ji navštěvuje čtvrtina celkového počtu žáků, zatímco v Bavorsku a Bádensku-Württembersku jen 0,5 % žáků).

Hlavní škola poskytuje všeobecné vzdělání a umožňuje přístup k přípravě na povolání i na další vzdělávání, patří k méně využívanému typu škol. Tento typ školy je považovaný za školu pro méně nadané děti, bývá též nazýván "zbytkovou školou" (Restschule), je podrobován sílící kritice. V některých lokalitách se v těchto školách učí převážně nebo výhradně děti imigrantů, jejichž mateřským jazykem není němčina, což je velký problém. Odlišné kulturní a náboženské prostředí rodin žáků navíc přináší další závažné problémy.

Reálná škola je ve své typické podobě šestiletá, existují i kratší formy, navazující na hlavní školu, z níž přicházejí žáci po ukončení šestého nebo sedmého ročníku.

Gymnázium je zpravidla 5. - 13. ročník, v několika případech existují nástavby po 7. ročníku hlavní školy a pro mimořádně nadané absolventy reálek, kteří na gymnáziu mohou skládat maturitu, která jediná umožňuje vstup na všechny typy vysokých škol.

Obecně lze konstatovat, že německé školství odolávalo všem trendům vedoucím k vytvoření sjednocené školy a patří ve své struktuře k nejkonzervativnějším školským systémům. I když je přechod z primární do sekundární školy plynulejší, byly zrušeny zkoušky a zavedeny orientační ročníky s možností korekce volby vzdělávací dráhy, je raná selekce žáků zřetelná. Trend k vnitřnímu sjednocování sekundární školy po faktickém odmítnutí školy souhrnné, zamýšlené původně jako hlavní proud středního vzdělávání, se projevil uvnitř rozličné struktury vytvářením standardů a posilováním studijních příležitostí na reálkách a gymnáziích.

Pozn.: Ještě v 60. letech byla hlavní škola rozhodujícím typem sekundárního vzdělávání pro většinu žáků, dnes ji navštěvuje jen asi 15 % příslušné populace, většinou ti žáci, kteří neuspěli na jiné střední škole (proto se také nazývá "zbytkovou"). Naproti tomu gymnázium zaznamenalo doslova expanzi, maturitu na ni skládá více než čtvrtina školní populace. To je ovšem jen část těch, kteří využívají široké nabídky a variant středního vzdělávání. Kromě studia povinných předmětů mají žáci možnost rozsáhlé volby a nabídky v různých směrech (skupinách předmětů), vyučování je členěno dle rozsahu, obtížnosti a výkonu žáka.

Na závěr studia na školách nižšího sekundárního vzdělávání (Hlavní škola – Hauptschule, Reálka – Realschule, Gymnázium nižšího stupně – Gymnasium a Souhrnná škola – Gesamtschule) může žák v podstatě získat dva základní druhy vysvědčení lišící se tím, k jakým formám dalšího studia a přípravy na povolání žáka opravňují. Jsou to vysvědčení o absolvování hlavní školy (Hauptschulabschluβ) a vysvědčení o absolvování reálky (Realschulabschluβ).

První z obou vysvědčení žáci mohou získat na kterékoli škole daného cyklu po ukončení 9. nebo 10. ročníku. Tím jsou oprávněni k přechodu do některé škol připravující na povolání formou plné povinné školní docházky nebo ke vstupu do duální přípravy na povolání.

Druhý typ vysvědčení žáci získávají zpravidla po ukončení 10. ročníku reálky, mohou je však obdržet i po absolvování 10. ročníku gymnázia, případně při splnění určitých podmínek po 10. ročníku integrované souhrnné školy nebo hlavní školy. Toto vysvědčení opravňuje k přechodu na vyšší odbornou školu vedoucí k odborné vysokoškolské zralosti, na školy připravující k povolání formou plné povinné školní docházky, k určitým formám přípravy na povolání, které vyžadují rozšířené všeobecné vzdělání, a za splnění určitých podmínek do vyšších ročníků gymnázia, jejichž absolvování končí získáním všeobecné vysokoškolské zralosti.

Odborné vzdělávání se uskutečňuje na školách připravujících na povolání (Berufliche Schulen). Ty existují vedle všeobecně vzdělávacích škol od 10., eventuálně 11. školního roku. Pokud žák nepokračuje ve studiu na některé všeobecně vzdělávací škole nebo škole připravující k povolání formou plné školní docházky, musí po absolvování 9. nebo 10. ročníku navštěvovat alespoň školu pro povolání (učňovskou školu) v podobě částečné školní docházky vedle přípravy k povolání nebo v podobě profesionální činnosti, a to alespoň po dobu tří let. Profesionální příprava se realizuje v návaznosti na plnou školní docházku pro převážnou část patnáctileté až osmnáctileté mládeže v duálním systému, tj. v závodech a na školách pro povolání. Studium na školách pro povolání se liší především podmínkami přijetí, délkou přípravy a zaměřením učebních a studijních oborů.

Systém škol připravujících na povolání tvoří:

- Školy pro povolání (Berufsschulen)
- Odborné školy pro povolání (Berufsfachschulen)
- Nástavbové školy pro povolání (Berufsaufbauschulen)
- Odborné vyšší školy (Fachoberschulen)
- Gymnázia pro povolání (Berufliche Gymnasien), též název odborná gymnázia (Fachgymnasien)
- Odborné školy (Fachschulen)

Výrazem tendencí získat v rámci jednoho studia více kvalifikací je tzv. vzdělání poskytující dvojí kvalifikaci (Doppeltqualifizierende Bildungsgänge). Zpravidla se jedná o kvalifikaci studijní a profesionální. Studium bývá nejčastěji realizováno na gymnáziích, odborných gymnáziích a školách pro povolání.

Absolventi školy pro povolání mohou jít do pracovního procesu nebo pokračovat na některé ze škol připravujících na povolání. Závěrečné vysvědčení odborných a nástavbových škol pro povolání otevírá stejné možnosti jako vysvědčení o absolvování reálky. Ukončení odborné vyšší školy a gymnázia pro povolání vede k vysokoškolské zralosti. Z odborné školy odcházejí absolventi většinou do praxe, za určitých podmínek mohou získat oprávnění k vysokoškolskému studiu.

Na závěr studia na školách vyššího sekundárního vzdělávání se skládá Maturita (Abitur). V Německu na gymnáziu jde o prestižní zkoušku. Je nejen vyvrcholením předchozí vzdělávací dráhy, ale také zkouškou tzv. všeobecné vysokoškolské zralosti. Neexistují sice státní maturity, ale požadovaná úroveň vědomostí je značná. Požadovány jsou čtyři předměty, studenti však volí zpravidla několik dalších, poněvadž celkový výsledek může ovlivnit přijetí či nepřijetí na vysokou školu. Studenti se na maturitu připravují poslední tři roky studia na gymnáziu, celkem ze čtyř předmětů. Dva jsou na základní (Grund) a dva na pokročilé (Leistung) úrovni. Maturitu mohou skládat pouze ti studenti, kteří nejméně dva roky souvisle studovali následující předměty: německý jazyk, cizí jazyk, matematiku. Z jednoho předmětu může být vykonána ústní zkouška místo písemné. Variant je mnoho, za všechny alespoň dva příklady:

Příklad 1.: Matematika a němčina na pokročilé úrovni, angličtina a chemie základní úroveň (chemie ústní).

Příklad 2.: Němčina a fyzika na pokročilé úrovni, matematika a dějepis na základní úrovni (matematika ústní).

Vysoké školství

V Německu je několik následujících typů vysokoškolského studia.

Univerzity - mezi univerzitní obory patří medicína, přírodní vědy, technické vědy, humanitní vědy, právo, teologie, ekonomie, sociální vědy, pedagogika a zemědělské a lesnické vědy. Univerzity umožňují specializaci i v úzce vymezených oblastech určité vědy. Studium na univerzitě má svá pevná pravidla, ale ponechává - a to především ve vyšších semestrech - velké možnosti volby a nenutí do striktního rozvrhu.

Technické univerzity - na některých se dají studovat i „humanitní" obory, přesto je jejich těžištěm studium technických oborů.

Nestátní univerzity - jsou různé soukromé, ale i církevní školy s úzkou specializací. Za studium se platí.

Vysoké školy umělecké - stejně jako u nás připravují budoucí umělce. Jsou většinou státní, nejčastěji hudebního směru. K jejich absolvování je nutné nadání a pro přijetí musí uchazeč složit talentovou zkoušku.

Vyšší odborné školy (Fachhoch-schulen) - mají poměrně mladou tradici. Nemůžeme je zaměňovat s našimi VOŠ. Tyto školy v Německu, na rozdíl od České republiky, nabízejí plnohodnotné vysokoškolské studium s dosažením akademického titulu. Rozdíl mezi klasickou universitou a Fachhoch-schule je v pojetí studia. To je zde orientováno hlavně prakticky na výuku v menších skupinkách. Prázdniny bývají kratší než na univerzitách. Na vyšších odborných školách se nejen vyučuje, ale i bádá. Vědecký výzkum je zde zaměřen především na využití v praxi. Vyšší odborné školy připravují akademicky vzdělané absolventy s praxí v technických profesích, podnikovém hospodářství, v oblasti designu a v sociální oblasti. Obecně mají ovšem univerzity lepší zvuk.

Pedagogické školy/obory (Lehrämter) - Systém pedagogických škol je v Německu složitější než u nás, studium se liší v jednotlivých spolkových zemích. Platí, že na učitele můžete studovat na pedagogických školách nebo na univerzitách, kde pedagogické obory mají označení Lehramt. Školy se člení podle dalšího studentova působení. Zda bude učit na základní škole, gymnáziu, střední odborných školách a podobně. Druhu studia je pak přizpůsobená i délka studia. Studium zahrnuje kolem 4 let a patří do něj i praktická část nebo stáž.

Obvyklá struktura vysokoškolského studia:

1. stupeň - **Grundstudium** - trvá minimálně dva roky, při studiu na Diplom je třeba na závěr složit zkoušku k získání Vordiplomu, při magisterském studiu se skládá Zwischenprüfung

2. stupeň - **Hauptstudium** - trvá dva až čtyři roky, na závěr je udělen Diplom (technické a ekonomické obory, sociální vědy) nebo titul Magister(a) Artium (humanitní obory); státní zkoušku musí složit ti, kteří chtějí pracovat ve státní správě nebo státem řízeném sektoru (učitelé, lékaři, právníci)

3. stupeň - **Aufbaustudium**, popř. Ergänzungstudium - trvá další dva roky, na závěr je možné promovat (pozor na rozdíl s českou promocí) a obdržet titul Doktor (pouze při studiu doktorandského studia na univerzitách)

Magister(a) Artium je tradičně první titul při studiu humanitních oborů, zkouška se skládá ze dvou hlavních, nebo jednoho hlavního a dvou vedlejších předmětů. Vždy musí obsahovat dvě části - písemná vědecká práce nebo klausura a ústní zkouška. U oborů technického a ekonomického zaměření i sociálních věd je obdobou titulu Magister(a) Artium Diplom.

Školství ve městě Mayen

Mayen je město v kraji Mayen-Koblenz ve spolkové zemi Porýní-Falz na jihozápadě Německa.

Spolková země Porýní-Falz leží na obou březích Rýna, zemí protékají důležité vodní cesty Mosela, Sára (Saar) a Lahn. Metropolí je Mohuč (Mainz). Země je proslavená svou historií již od dob Římanů, nacházejí se zde významná historická města Worms, Špýr a Trevír. Většinu území spolkové země tvoří vrchoviny, které hlubokým údolím prorážejí dvě nejvýznamnější řeky Rýn a Mosela, na jejich březích se daří pěstování vinné révy. Většina obyvatelstvu a průmyslu je soustředěna do údolí Rýna a velkých měst Ludwigshafen, Mohuč a Koblenz.

Celková situace odráží výše popsané poměry ve školství v rámci Německa. Vedle sebe zde fungují jak školy státní tak soukromé a církevní. Ve spolkové zemi Porýní-Falz, stejně jako ve většině spolkových zemí, je poslední rok mateřské školy před nástupem do základní školy povinný. V současné době není ve spolkové zemi Porýní-Falz a tedy ani v Mayenu součástí školského systému **tzv. Hlavní škola** - **Hauptschule**.

Srovnávací tabulka vyššího odborného vzdělávání v České republice a Německu

ZÁKLADNÍ ZNAKY středního odborného školství	**ČESKÁ REPUBLIKA**	**NĚMECKO**
Typy středních odborných škol	Střední odborná škola; Střední odborné učiliště	Beruflsschulen; Berufsfachschulen; Berufsaufbauschulen; Fachoberschulen; Berufliche Gymnasien; Fachschulen;
Poradenství	Škola / učiliště Pedagog.-psycholog. poradna Úřad práce	Veřejná služba: Bundesagentur für Arbeit Berufsinformationszentren – BIZ (=součást úřadů práce)
Počáteční věk vstupu do školy	15 let	15 – 18 let
Přijímací řízení	Podmínka: ukončené zákl. vzdělání; Přijímací zkoušky; každá škola individuálně (v souladu se školským zákonem); popř. dle předchozího prospěchu lze zkoušky odpustit	Podmínka: ukončené zákl. vzdělání Přijímací zkoušky: individuálně v souladu s platnou legislativou
Délka studia	2 – 3 roky 3 + 2 roky (učiliště s maturit.) 4 roky	2-3 roky
Formy studia	Denní; Kombinovaná; Distanční	Denní odborné školy; Školy aplikující duální systém;
Způsob hodnocení studentů/učňů	Průběžné Závěrečné (zkoušky; maturita)	Průběžné a Závěrečné (různé druhy/stupně výstupních zkoušek; osvědčení; certifikátů)
Právní rámec	Dle platné legislativy	Dle platné legislativy jednotlivých spolkových zemí (v jednotlivých zemích se může lišit)

Financování	Rozhodující část z veřejných zdrojů; Částečně soukromý sektor	Veřejné zdroje (pouze malá část); Bezúročné granty dle příjmů rodiny; Soukromý sektor; Dotace na odbornou přípravu; Podnikatelská sféra (převážná část u duálního systému)
Kvalifikace vyučujících	Učiliště: výuční list v oboru + maturita + pedagogické studium; VŠ bakalářské studium; VŠ magisterské studium; SOŠ: VŠ magisterské studium	Dle platné legislativy jednotlivých zemí (převážně se jedná o VŠ magisterské studium; v případě duálního systému dohlížejí na přípravu na pracovišti veřejnoprávní korporace, např. Industrie- und Handelskammern; Handwerkskammern;)
Způsob ukončení studia	Výuční list (část praktická+teoretická) Maturitní zkouška (možná část praktická+teoretická)	uznanou závěrečnou zkouškou, která vede k získání profesní kvalifikace (státní i soukromé školy); Závěrečná zkouška se zpravidla skládá z praktické a teoretické části
Možnost dalšího vzdělání	Střední odborné učiliště s maturitou; Vyšší odborná škola; Vysoká škola	Různé programy se všeobecně vzdělávacím, politickým a kulturním zaměřením včetně programů odborného vzdělávání;
Uplatnění absolventů na trhu práce	Velký počet absolventů učilišť zůstává první měsíce po absolvování bez zaměstnání	Relativně dobré
Zapojení podnikatel. sféry do vzdělávání	Spoluúčast na provádění odborných praxí v podnicích	Především ve formě duálního systému
Zapojení stát. instit. do vzdělání	Velmi zřídka – příp. účast na akcích financovaných ze strukturálních fondů EU	Berufsinformationszentrum - BIZ (služby profesního poradenství) při úřadech práce
% poměr studentů z celk. odborného střed. školství	81 %	60 %

V Mayenu jsou následující typy a počty škol:

Mateřské školy

- 3 městské + další centra pro předškolní věk – církevní nebo soukromé
- Kindergarten Mayen-Kürrenberg
- Kita gGmbH
- KiTa Rasselbande e.V.
- Caritas Kinder-Krippe St. Barbara
- Kath. Kindergarten St. Josef
- Kath. Kindergarten St. Clemens
- Kindergarten Mayen-Alzheim

Grundschulen

- Grundschule Clemens
- Grundschule Hausen
- Grundschule Hinter Burg
- Grundschule Kürrenberg
- Grundschule St. Veit

Gesamtschulen

- Gesamtschule Hinter Burg

Realschule

- Albert-Schweitzer-Realschule plus

Gymnasium

- škola Megina Gymnasium

Odborné školy

- Berufsbildende Schule Mayen - Carl-Burger-Schule (Odborná škola Mayen)
- Bundesbildungszentrum des Deutschen Dachdeckerhandwerks e.V. – BBZ (Školicí středisko německých pokrývačů)
- FH für öffentliche Verwaltung RLP/ Zentrale Verwaltungsschule RLP (Univerzita aplikovaných věd pro veřejnou správu RLP / Střední škola Administrativy)

3.3.3 Koincidenční matice a vzájemná komparace pomocí SWOT

	UHERSKÉ HRADIŠTĚ		Mayen
	SWOT	**SROVNÁVANÉ JEVY**	**SWOT**
Legislativní uspořádání	**S**	Zřizování předškolních a školních zařízení primárního vzdělávání	**S**
	W,O	Vliv na strukturu a kvalitu sekundárního vzdělávání	**W**
	W, T	Propojení sekundárního vzdělávání s praxí	**S**
Variantnost studia	**W**	Množství škol a předmětů na školách s možností volby a kombinování dle potřeb a zájmů žáků	**S**
	W,O	Poměr odborného vzdělání na celkovém vzdělání	**S**
Poměry ve školství	**W,O**	Platy učitelů	**S**
	W, T	Pevně dané, přísné metriky pro kvalitu výuky (závazné pro žáky)	**S**
	W,T	Přístup na VŠ ve vazbě na typ studia a studijní výsledky	**S**
	S, O	Vybavení a zázemí škol primárního a sekundárního vzdělávání	**T**
Další kompetence a role škol	**S**	Péče o děti po škole a volnočasové aktivity	**W**

Porovnáním podmínek a možností v obou městech lze snadno zjistit, že do velké míry existuje podobnost ve způsobu financování a v kompetencích, které jsou přeneseny na obce ze státní či krajské (v ČR) úrovně.

Zde však souběžnost (koincidence) obou systémů v zásadě končí.

Za velmi podstatný nedostatek školského systému v ČR a tedy i v Uherském Hradišti je fakt, že vlivem nedostatku politické odvahy a způsobu financování ve vazbě na počet žáků, dlouhodobě nedochází k optimalizaci počtu škol všech stupňů. V důsledku toho je školství obecně finančně velmi nákladné, neumožňuje specializaci, koncentraci platů a kvalitního vybavení.

Dalším aspektem toho faktoru je nedostatek studentů pro takto dimenzované školství a rozmělňování nároků na studenty ze strany školských zařízení. Absence tvrdých metrik závazných pro studenty a umožňujících pokračování ve studiu vede k tomu, že v populaci geometrickým tempem roste počet vysokoškolsky vzdělaných osob bez požadovaných znalostí. Důsledek je potom běžná praxe, kdy původně vyučený kuchař dosahuje titulem inženýr ekonomie, aniž by měl fundované znalosti z ekonomie, práva, jazykovou vybavenost, apod.

Za povšimnutí stojí propracovaný systém tzv. duálního vzdělávání v Německu na odborných školách, který umožňuje přípravu velmi kvalitně připravených odborných, zejména potom technických kádrů ve spojení s praxí. Nástup těchto absolventů do praxe je velmi rychlý, šetří čas i peníze podnikové sféře, odlehčuje úřadům práce apod.

Velmi pozitivní zjištění je aktivita škol v ČR v oblasti volnočasového programu pro děti. Systém je oproti Německu velmi rozvinutý a má velký vliv na negativní jevy ve společnosti vznikající z nedostatku řízených aktivit pro děti a mládež.

3.3.4. Výčet inovativních postupů

a) V Německu systém školství z větší části spadá do kompetence daných spolkových zemí (našich krajů), vliv státu je minimální, čímž je možno lépe reagovat na místní potřeby v souvislosti se strategickým rozvojem, potřebami hospodářství apod.

b) Předškolní vzdělávání je v Německu v různých spolkových zemích různé - není vždy vnímáno jako součást vzdělávacího systému, ve většině spolkových zemí je poslední rok mateřské školy před základní školou povinný, v ČR je všude předškolní vzdělávání vnímáno jako součástí vzdělávacího systému – byť není povinné, jen malé procento dětí mateřskou školu neabsolvuje

c) Zajištění stravování žáků v Německu není běžné. Někde není stravování zajištěno vůbec, někde je zajištěno dovozem jídla z centrální kuchyně charity, ale žádná škola sama nezajišťuje stravování tak, že by stravu sama vařila. V ČR je zajištěno stravování žáků. Všechny mateřské školy poskytují svačiny (dopoledne i odpoledne) a oběd – vše se vaří přímo v MŠ. Všechny základní školy poskytují oběd, většina škol si obědy vaří, některé dováží z jiné školy.

d) Péče o děti před a po vyučování na základních školách – školní družiny, v Německu nejsou na všech ZŠ školní družiny, vzniká problém u zaměstnaných rodičů, kam dát děti, v ČR jsou na všech ZŠ školní družiny

e) Volnočasové aktivity na základních školách, v Německu existuje jen malá nabídka volnočasových aktivit organizovaných školou, v ČR velká nabídka volnočasových aktivit – každá ZŠ má pro žáky různě zaměřené kroužky, které mohou v odpoledních hodinách navštěvovat

f) Pracovně právní vztahy, správa budov, v Německu je obojí v kompetenci příslušných úřadů, což vede k menší samostatnosti ředitelů v rozhodování o svojí škole, vč. větší závislosti na příslušných úřadech. Ředitelé ale mají více prostoru na práci v oblasti výchovy a vzdělávání. v ČR mají všechny školy právní subjektivitu - ředitelé mají vše ve své kompetenci – mají větší samostatnost, ale zároveň jsou více zatížení a mají menší prostor k práci ve výchovně vzdělávacím procesu.

g) Finanční ohodnocení pedagogických pracovníků, v Německu kladen důraz na finanční ohodnocení pedagogických pracovníků, v ČR je tato oblast dlouhodobě podceňována, což může vést k nižší kvalitě pedagogů

h) Personální zajištění škol, v Německu na základních školách existuje široké spektrum zabezpečení v personální oblasti – speciální pedagogové, asistenti, logopedi…, v ČR z finančních důvodů není možné na základních školách tak široké personální zabezpečení

i) Počty žáků ve třídách vykazují v Německu menší počty, v ČR je nyní naopak trend zvyšování počtu žáků ve třídách jako důsledek problémů s financováním škol

j) Způsob výuky na gymnáziu, v Německu existuje velký prostor pro žáky k volbě kombinace předmětů již od nižších ročníků – výhoda zaměřit se výběrem na své další studium, nevýhoda - vede to k dezintegraci třídních kolektivů a sounáležitosti s kolektivem. V ČR nemají žáci gymnázií nižších ročníků tak velkou možnost volby předmětů – větší sounáležitost třídních kolektivů. V konečném důsledku však tímto může v ČR docházet k nižší úrovni kvality cílového vzdělání.

k) Způsob výuky v učňovském školství je v Německu unikátní propojením školství s praxí – každý žák má smlouvu s podnikem, pro který se učí, podnik naopak zajišťuje kvalitní praktickou výuku, kterou není možné v rámci školy jinak dosáhnout. V ČR tyto smlouvy neexistují, což vede k odtržení teorie od praxe

l) Hygienické normy - v Německu existuje menší byrokracie v oblasti hygienických norem než v ČR.

m) Péče o problémové a handicapované děti a žáky je v Německu propracovanější, existuje zde mnohem větší spektrum různých zařízení a škol pečujících o problémové a handicapované děti a žáky

n) Vybavenost a stav objektů základních škol je v Německu různá, v ČR jsou školy moderněji vybaveny, většina školských objektů prošla zásadní rekonstrukcí. Tento rozdíl z určité míry vyplývá z aktuální možnosti ČR čerpat peníze EU.

3.3.5. Návrh implementace inovativních postupů

Z výše uvedených poznatků vyplývá, že přenos inovativních přístupů má svá omezení v podobě celkové koncepce školství v daných zemí na státní úrovni.

Vliv města Uherské Hradiště na školy na svém území existuje v zásadě pouze v oblasti předškolního a základního vzdělání a ani zde není stoprocentní. Další výčet se proto věnuje především ovlivnitelným faktorům z úrovně města.

a) Do velké míry je celá řada zjištěných odlišností spíše ku prospěchu školského systému v ČR (např. předškolní vzdělávání, volnočasové aktivity, družiny, stravování, vybavení škol apod.), nicméně jedná se současně o časově a finančně nákladné atributy školského systému, které mohou potenciálně odvádět pozornost a zdroje od naplňování základních požadavků kladených na školy. Je proto na zváženou, zda se jedná o potřebné atributy školství, nebo o nadstandardy. Jejich zachování potom může být předmětem optimalizace a outsourcování na komerční bázi s tím, že časovou a finanční náročnost těchto aktivit budou financovat fakultativně koneční zákazníci, nikoliv stát, nebo zřizovatel školy, jehož role a povinnosti by měly být ve školském systému jiné. Do velké míry se však jedná o politické rozhodnutí, byť proveditelné na místní úrovni.

b) Otevřená diskuze nad rolí ředitele školy. V současné podobě se jedná spíše o manažera bez potřebné kapacity na výchovu a vzdělávání. Praxe v Německu ukazuje, že změnit tradiční roli ředitele může být prospěšné. Je v silách města vést tuto diskuzi jak na místní úrovni, tak na úrovni kraje pro sekundární vzdělávání, s cílem nalézt řešení jak odlehčit ředitelům v managementu škol a jejich odborné kapacit nasměrovat do koncepce výuky a vzdělávání na jejich škole.

c) Odborné vzdělávání je dlouhodobě kritizované zejména z úrovně podniků. V Německu systém existuje a má prokazatelné výsledky. Sekundární vzdělání není přímo v kompetenci města, nicméně město a podniky na jeho území mají přirozený zájem na kvalitě odborného vzdělávání v dané oblasti. Je zde možné uplatnit vliv města a vyvolat, případně vytvořit platformu pro diskuzi o možných změnách v této oblasti, i když zde existují překážky v podobě příslušné legislativy.

d) Počet škol a s tím související koncentrace odborných, lidských, technických a finančních zdrojů. Není možné udržovat kvalitu výuky při vysokém počtu škol rozptýlených v kraji. U základního a sekundárního vzdělávání lze ovlivnit počet škol z pozice města a kraje, jedná se o čistě politické rozhodnutí.

e) Další možné inovativní postupy, které lze z Německa přenést, jsou do velké míry provázané se zásadními limity v podobě legislativy upravující školství (způsob financování, úroveň maturity, způsob přijímání na vysoké školy, metriky pro studenty při vstupu na vyšší stupně škol apod.). Město samo uvedené know-how nemůže aplikovat. Může však za pomoci politických představitelů přenášet uvedené poznatky na diskusních fórech na státní úrovni a přispět tak k diskuzi o budoucí podobě školského systému v ČR.

f) Další oblastí pro přenos know-how z Mayenu je každodenní praxe na školách zejména primárního a sekundárního vzdělávání. V této oblasti lze nepochybně nalézt celou řadu inspirativních nápadů a technik, které lze zavádět průběžně, bezprostředně a bez nutnosti koncepčních změn v oblasti národní legislativy. Tento přístup však nebyl předmětem studijní cesty, která byla zaměřena na know-how samospráv a ne výkonných či řídících pracovníků škol.

3.3.6. Doporučení pro další práci v oblasti plánování rozvoje školství

I když bylo konstatováno, že implementace zjištěného know-how má své limitující faktory, lze považovat studijní cestu za velmi prospěšnou. Na základě provedeného vyhodnocení lze navrhnout následující kroky pro další činnost:

a) Politická úroveň
   - ✓ Závěry jasně ukazují, že bez odvahy politické reprezentace nedojde k optimalizaci zdrojů plynoucích do školství na místní úrovni
   - ✓ Existuje celá řada zjištěných faktů, které mohou významně přispět k diskuzím o koncepci školství na národní úrovni

b) Úroveň odborných útvarů města - propojení odborného školství a podniků

c) Úroveň odborných útvarů města - role ředitelů škol

d) Úroveň odborných útvarů města - optimalizace nákladů na druhotnou roli škol (stravování, volnočasové aktivity…)

e) Umožnit přenos každodenního operativního know-how práce ve školách výkonným pracovníkům z řad učitelů a managementu škol.

Pracovní stáž v Mayenu, Německo

Destinace:	město Mayen s cca 20 000 obyvateli leží ve spolkové zemi Porýní-Falc na západě Německa. Partnerským městem Uherského Hradiště je od roku 1994.
Téma:	školství, řízení a financování škol, základní vzdělávání, specifika školství v Mayenu, sportovní areály
Termín:	28. října – 1. listopadu 2012
Účastníci stáže:	**Mgr. Evžen Uher** – místostarosta
	Mgr. Josef Botek – tajemník MěÚ UH, vedoucí projektu
	Ing. Dana Stojnová – vedoucí odboru školství a sportu, odborný garant tématu školství a sportu
	Ing. Petra Křiváčková – Odbor školství a sportu MěÚ UH (za školství)
	Magda Blahová – Odbor školství a sportu MěÚ UH (za sport)
	Ing. Jiří Durďák – předseda komise pro vzdělávání
	Bc. Ilona Močičková – ředitelka subjektu Mateřská škola, UH, Svatováclavská 943, příspěvková organizace
	Mgr. Milan Melichárek – ředitel Základní školy UH, Sportovní 777, příspěvková organizace
	Mgr. Marie Leitgebová – ředitelka Základní a Mateřské školy UH, Větrná 1063, příspěvková organizace
	Mgr. Vratislav Brokl – ředitel Základní školy UH, Za Alejí 1072, příspěvková organizace
	Mgr. Martin Vrzala – člen Komise pro vzdělávání a zároveň pedagog Gymnázia UH
	Bc. Miroslav Stavjaňa – zástupce organizace Sportoviště města UH, příspěvková organizace
	Vladimír Pavelka – člen Komise sportovní a zároveň člen Zastupitelstva města Uherské Hradiště, aktivní spolupracovník při pořádání sportovních akcí spolupořádaných městem
	Blanka Anischová – odbor školství, projektový a finanční manažer
	Mgr. Barbora Szolonyová – koordinátor zahraničních aktivit

LESEN

4 Slovo na závěr

Během realizace projektu proběhly tři studijní stáže ve třech partnerských městech Uherského Hradiště. Stáží se zúčastnilo celkem 42 zaměstnanců města Uherské Hradiště a jeho organizací. Předmětem stáží byla vybraná témata zásadní pro rozvoj Uherského Hradiště - strategické a územní plánování, školství a využití kulturního dědictví pro cestovní ruch. V rámci stáží byly navázány profesionální kontakty s představiteli a zaměstnanci partnerských měst. Jejich odborníci se následně zúčastnili mezinárodní konference v Uherském Hradišti. Cílem konference bylo shrnutí a prezentace poznatků získaných během studijních pobytů a jejich reflexe zástupci partnerských měst. Zahraniční experti ocenili mimo jiné výborný stav veřejných prostranství a historického centra Uherského Hradiště a s tím související úroveň veřejných služeb, zejména v oblasti krátkodobé rekreace obyvatel, volnočasových aktivit a sportu. „*Výměna zkušeností během studijní cesty i na konferenci v UH poukázala na podobnosti i rozdíly v přístupech k plánování rozvoje mezi samosprávami v Česku a UK. Správní geografie jsou velmi odlišné, v Česku neexistuje ekvivalent britského "distriktu" jako samosprávné jednotky. To znamená, že UH a jeho okolní města nemají k dispozici souhrnný, prostorový plán, což v praxi vytváří řadu třecích ploch a protichůdných zájmů. Užší spolupráce se dosahuje obtížně, i když při pohledu na strategické plánování dopravní infrastruktury je patrné, že spolupráce je naprosto nezbytná, což by mohlo vést k obnovenému úsilí v budoucnu připravovat společné plány*“, říká urbanista z Bridgwateru Nick Tait. Britský přístup zároveň integruje územní a strategické plánování v rámci tzv. prostorového plánování, což v podmínkách české praxe zatím není.

Během pobytu zahraničních expertů V Uherském Hradišti bylo formulováno několik závěrů a doporučení užitečných pro další rozvoj města. V Uherském Hradišti je podle britských odborníků v oblasti prostorového plánování výborným příkladem plánovací praxe revitalizace areálu bývalých kasáren., kde se podařilo koordinovat investice do infrastruktury, bydlení, vzdělávání a služeb a toto území integrovat do urbanistické struktury města.

Naopak potenciál pro další zlepšení vidí britští odborníci v oblasti sociálního bydlení, např. „*rozptylem tohoto typu služeb v tradiční bytové zástavbě postupným zlepšováním úrovně azylového bydlení*“, doporučuje britský odborník na rozvoj měst Adrian Gardner.

V oblasti školství a vzdělávání hosté velmi oceňovali úroveň vybavení místních škol. Na co by se však měla být teď soustředěna pozornost je nabídka vzdělávacích modulů, péče o žáky či studenty se speciálním potřebami a zvyšování počtu odborníků pracujících ve školství. Zdá se, že místní učitelé mají spoustu povinností i mimo výuku a větší počet žáků ve třídě než učitelé v Německu. „*Je to samozřejmě otázka rozpočtů do lidských zdrojů, ale takto investice vede do zkvalitnění služeb a efektivnějšího využívání vybavení škol*“, doporučuje Regina Freisberg, ředitelka Bernardshof centra služeb pro mladé.

Projekt přinesl účastníkům stáží a závěrečné konference cenné podněty nejen pro každodenní provozních aktivity, ale zejména zdůraznění důležitosti dlouhodobého, systematického a koncepčního pohledu a přístupu při řízení rozvoje příslušné oblasti. Zahraniční příklady jasně ukázaly potřebu postupu podle dlouhodobé vize a strategie, která vytyčuje směr a cíle.

Za vedlejší produkt projektu lze považovat nově navázané profesní vazby a kontakty, které mají silný předpoklad vyústit v další spolupráci. Byly diskutovány projektové záměry nejen na bilaterálních úrovních, ale i návrhy předpokládající širší partnerství samospráv či jiných subjektů jak z Uherského Hradiště, tak z Mayenu a Bridgwateru.

Především v případě Velké Británie projekt přispěl k objasnění hierarchie, širších vztahů a kontextu plánovací politiky, která není v kompetenci partnerského města Bridgwater, ale samosprávného okresu Sedgemoor. Ten se tak do budoucna stává přirozeným partnerem Uherského Hradiště pro další spolupráci a výměnu zkušeností i v dalších v oblastech.

Projekt „Know-how zahraničních samospráv pro rozvoj Uherského Hradiště“ byl sám o sobě nesmírně inspirující a pro další profesní rozvoj zaměstnanců města ve vybraných oblastech nesmírně přínosný. Poznatky a zkušenosti získané v rámci projektu budou nejen využívány v každodenní praxi úřadu města Uherské Hradiště a jeho organizací, ale i dále rozvíjeny prostřednictvím nově navázaných osobních kontaktů.

více informací najdete na

www.mesto-uh.cz

Vydavatel:
Město Uherské Hradiště
Masarykovo náměstí 19
686 70 Uherské Hradiště

Listopad 2013